

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til de offentlige

Afgangs- og Aarsprøver

paa

Herlufsholm

i Juni og Juli 1910.

- I. Rektor J. N. G. Forchhammer. Af Overlærer A. K. Hasselager.
 - II. Efterretninger om Skolen og Opdragelsesanstalten i Skoleaaret 1909—10.
-

Næstved.
L. Vestens Bogtrykkeri.
1910.

Rektor
Johannes N. G. Forchhammer.

(20. Marts 1827—19. Juli 1909).

Af Overlærer *A. K. Hasselager*.

Det var et langt og virksomt Liv, der blev afsluttet, da Rektor Forchhammer blev kaldet bort ved Døden den 19. Juli 1909, over 82 Aar gammel, et Liv, der først og fremmest har været helliget den højere Skole i henved et halvt Aarhundrede, men tillige har staaet i Videnskabens og Folkeoplysningens Tjeneste.

Johannes Nicolai Georg Forchhammer blev født i København den 20. Marts 1827. Hans Fader var den berømte Kemiker og Geognost Konferensraad Johan Georg F., der døde 1865 som Direktør for den polytekniske Lærestalt. Saaledes var F., der 1843 blev dimitteret fra Metropolitanskolen og Aaret efter tog den filologisk—filosofiske Eksamen med Udmærkelse i alle Fag, tidlig knyttet til akademiske Kredse, og hans ypperlige Evner og videnskabelige Interesser gjorde det naturligt, at en akademisk Virksomhed var det Maal, han nærmest havde for Øje i sin Ungdom. Kun 22 $\frac{1}{2}$ Aar gammel tog han den filologisk—historiske Skoleembedseksamen, og næppe 3 Aar efter disputerede han for Magistergraden (siden 1854 forandret til Doktorgraden) over en tekstkritisk Afhandling: „*Quaestiones criticae de vera commentarios de bellis civili, Alexandrino, Africano, Hispaniensi emendandi ratione*“ (1852). Straks derefter tiltraadte han med

offentlig Understøttelse en 3-aarig Studierejse til Italien. Da han paa Vejen dertil gjorde Ophold i Wien, foretog han paa Madvigs Anmodning en Kollation af omtrent Halvdelen af codex Vindobonensis til de bevarede Bøger af 5. Dekade af Livius (41., 43. og Størstedelen af 44. Bog). Den overordentlige Nøjagtighed, hvormed F. havde udført dette Arbejde, omtales med den største Anerkendelse af Madvig i hans „Emendationes Livianæ“ p. 487 (1860). Hidtil var F.'s Studier væsentlig gaaet i sproglig Retning, men under det lange Ophold i Italien aabnedes hans Øje for Kunsten, baade den antikke og den nyere, og Oldtidsminderne fangede hans Interesse. Nu kastede han sig især over Roms Historie og Italiens Topografi, som han tildels studerede paa lange Fodture. Ogsaa paa Sicilien foretog han en Rundrejse i arkæologisk Øjemed. Men hvor svært det end faldt ham at rive sig løs fra det skønne Italien med dets utallige Oldtidsminder, maatte han dog i Sommeren 1855 vende tilbage til Danmark og begyndte nu som Privatdocent at holde filologiske Forelæsninger og Øvelser paa Universitetet; han blev ogsaa et meget virksomt Medlem af det kort i Forvejen (10. Oktbr. 1854) stiftede filologisk—historiske Samfund, hvor han jævnlig holdt Foredrag om de forskelligste Æmner. Saaledes gav han i det første Møde i Vinteren 1855—56 „et videnskabeligt Referat af sine Rejser i Italien og Sicilien“, og i Løbet af den samme Vinter fortalte han om „Veji og Vejenterlandet“, fremsatte „kritiske Bemærkninger ang. Talerne og Brevene i Salusts Catilina og Jugurtha“ og gav en Skildring af „forum Romanum efter de nyeste Udgravninger“. Ogsaa de følgende Aar holdt han af og til Foredrag, men jeg maa nøjes med derom at henvise til „Kort Udsigt over det philologisk—historiske Samfunds Virksomhed“ (1854

—1880) og de deri givne Referater af Foredragene. Kort efter aabnedes et nyt Felt baade for ældre og yngre Filologers Virksomhed, idet „Tidsskrift for Philologi og Pædagogik“ blev grundet 1859, og i dets første Redaktion havde F. Sæde; straks til det første Bind gav han Bidrag ved et Par Anmeldelser.

Samme Aar skete der imidlertid en stor Forandring i hans Livsstilling. Da der ikke havde aabnet sig nogen Udsigt for ham til fast Ansættelse ved Universitetet, og da han var bleven forlovet og ønskede snart at kunne gifte sig, modtog han en Overlærerplads ved Aalborg Katedralskole, og fra nu af var F. først og fremmest Skolemand, selv om han hele Livet igennem vedblev at sysle med videnskabelige, dels filologiske, dels historiske Studier. Det var dog ikke noget nyt og fremmed, han nu gik ind til. Tværtimod! Kun 18 Aar gammel var han bleven Lærer ved Borgerdydskolen paa Christianshavn, som den Gang blev styret af den bekendte Skolemand Martin Hammerich, og havde allerede 1846 anonymt udgivet „Latinsk Læsebog for de første Begyndere“, en lille Bog, som senere fandt en uhyre stor Udbredelse og udkom 1898 i 9. Oplag; og da han 1855 vendte tilbage fra sin lange Udenlandsrejse, havde han straks genoptaget sin Lærergerning i Borgerdydskolen ved Siden af sin akademiske Virksomhed. Der er ikke Tvivl om, at F. var Skolemand med Liv og Sjæl, og mange Udtalelser af forhenværende Disciple vidner om, at han forstod at vække de modtageliges Interesse og aabne deres Øjne for Skønheden i den antikke Litteratur og Kunst. Der var Liv og Fart i hans Undervisning, og han fortabte sig ikke i grammatiske Petitesser. Efter at have været Overlærer ved Aalborg Katedralskole i 9 Aar blev han 1868 udnævnt til Rektor for den samme

Skole, men 4 Aar efter fik han af Gehejmeraad Hall Tilbud om Rektorpladsen ved Herlufsholm lærde Skole og Opdragelsesanstalt, da den var bleven ledig ved Rektor Listovs Forflyttelse til Nykøbing Katedralskole i August 1872. Hans Lyst til at komme i et nærmere personligt Forhold til de unge, som Livet paa en Opdragelsesanstalt kan give Anledning til, og det private Venskab, som bandt ham og hans Hustru til den Hallske Slægt, gjorde denne Stilling tiltrækkende for ham, og han betænkte sig derfor ikke længe paa at tage imod det ham tilbudte Rektorat, som han saa beklædte i de følgende 20 Aar (1872—92).

Da F. overtog denne vanskelige Gerning, var han endnu en Mand i sine bedste Aar, fuld af Virkelyst og Initiativ, som især i de første Aar gav sig Udslag paa mange Maader. Netop paa den Tid foregik der en indgribende Forandring i Herlufsholms økonomiske Forhold, da det ved en kgl. Resolution af 8. Jan. 1870 var bleven bestemt, at Stiftelsens Bøndergods skulde *tilbydes* Brugerne til Arvefæste, og snart blev Størstedelen deraf bortsolgt til Arvefæste, hvorved store Kapitaler blev stillet til Forstanderens Raadighed. Allerede forinden var Herlufsholms gamle Kirke bleven grundig restavreret (1861—63), og en fuldstændig Ombygning af de to af Klosterbygningens Fløje havde fundet Sted (1867—71). Men de rige Pengemidler gjorde det nu muligt at skride til en Række nye Byggeforetagender, hvorom jeg kan henvise til „Kort Udsigt over Herlufsholms Stiftelses Udvikling, særlig i økonomisk Henseende i Tidsrummet 1856—1881“, som Gehejmeraad Hall lod trykke som Manuskript i Anledning af sit nær forestaaende 25 Aars Jubilæum som Forstander (1881). Her skal jeg kun nævne den store saakaldte Musæumsbygning, da den har en

særlig Betydning for Herlufsholm baade som Skole- og Opdragelsesanstalt, og da Rektor F.'s energiske Virkelyst og klare Blik for, hvad der kunde fremme Undervisningen, herved arbejdede Haand i Haand med Gehejmeraad Halls levende Interesse for den ham betroede Stiftelses Ve og Vel. Blandt de Mangler, hvorunder Skolen den Gang led, maa først nævnes, at den daværende Gymnastiksal var altfor lille og laa uheldigt, inde i selve Skolebygningen, kun ved en Korridor skilt fra Klasserne; dernæst var det Værelse, hvor Undervisningen i Naturlære foregik og de fysiske Instrumenter var opstillet, aldeles utilstrækkeligt, saa meget mere som dette Fag i Følge Loven af 1. April 1871 vilde komme til at indtage en ganske anden Stilling end tidligere, da der ved denne Lov blev indført en matematisk—naturvidenskabelig Retning ved Siden af den sproglig—historiske. Ikke mindre utilfredsstillende var det Lokale, der var indrømmet Naturhistorieundervisningen og de naturhistoriske Samlinger, baade fordi det var altfor lille og laa meget afsides (i den øverste Etage af Klosterbygningens østre Fløj, oven over Forstanderlejligheden). Endelig savnede Skolen Sygestuer i Tilfælde af epidemiske Sygdomme. Alle disse Mangler kunde der kun raades Bod paa ved Opførelsen af en stor ny Bygning. Først maatte der imidlertid bygges en ny Lærerbolig til Erstatning for den, der laa paa den Plads, hvor den paatænkte Musæumsbygning skulde ligge, og derfor maatte nedrives. Derefter blev det nye Gymnastikhus, der udgør den østlige Fløj af Musæumsbygningen, opført i Sommeren 1874 og kunde allerede tages i Brug den 3. Septbr. s. A., hvorefter den gamle Gymnastiksal blev omdannet til et Rektorværelse, som gjorde det muligt for Rektor i en ganske anden Grad end tidligere at

følge med i Skolens daglige Liv, en Læsestue, hvor baade Blade og nye Bøger kunde fremlægges ikke blot for Lærerne, men ogsaa for de ældre Disciple, og som derved sikkert har bidraget meget til at vække og nære mange gode Interesser hos disse, samt et Lærerværelse, hvortil navnlig de Lærere, som ikke havde Bolig paa selve Skolebygningen, længe havde følt Trang. Ikke blot staar det nye, smukke og rummelige Gymnastikhus som et Vidnesbyrd om den paa den Tid fremvoksende Interesse for de unges legemlige Udvikling, men ogsaa paa anden Maade søgte Rektor F. at højne Gymnastikundervisningen, der her som vistnok mange andre Steder hidtil var bleven noget stedmoderlig behandlet og baade i Disciplenes og Forældrenes Øjne ofte stod som et Fag af underordnet Betydning, idet han allerede i 1873 havde faaet en Adjunkt ansat med Gymnastik som Hovedfag for derved at slaa fast, at dette Fag var ganske sidestillet med Skolens andre Fag.

I de to paafølgende Aar (1875—76) opførtes Museumsbygningens to andre Fløje, i hvis nederste Etage der blev gode og rummelige Lokaler for Undervisningen i Naturhistorie og Naturlære og de dertil knyttede Samlinger samt Møntsamlingen; og derved opnaaede Biblioteket en Udvidelse, hvortil det trængte i høj Grad, idet den Sal, der hidtil havde været brugt til den naturhistoriske Samling og Undervisning, nu blev lagt ind til Biblioteket, medens det gamle Fysiklokale i Skolebygningen afgav Plads for Discipelbiblioteket og tillige har fundet Anvendelse som Legestue for de mindre Disciple og Konfirmandstue. I anden Etage af Museumsbygningens Hovedfløj blev der indrettet Bolig for Skolens øverste Klasse og den Lærer, som skulde have Tilsynet med den, idet man ved at udsondre den fra den

øvrige Skole baade ønskede at skaffe de ældste Disciple større Arbejdsro i det sidste Skoleaar og at give dem en noget friere Stilling, hvorved der kunde dannes en lempeligere Overgang til det fri og ubundne Universitetsliv. Og endelig blev der i den vestlige Fløjs anden Etage indrettet Epidemilokaler, og i Kvistværelserne oven over dem fik Snitteskolen sin Plads.

For disse og flere andre Byggeforetagender gjorde Rektor F. udførlig Rede i Skolens Program for 1877 og knyttede dertil en kort historisk Fremstilling af, hvorledes Skolens forskellige Samlinger var blevet grundlagt og havde udviklet sig. I samme Program skrev han ogsaa en lille Afhandling „Om Undervisningen gennem Øjet og Øret“, hvori han fremhævede Samlingernes og hele Anskuelsesmaterialets Betydning for Undervisningen i de enkelte Fag. „Modsat den Strømning, der priser det levende Ord som det store Universal middel til Dannelse, gaaer der en anden Strøm i Retning ad Øjets Uddannelse Jeg tænker her paa det store Dannelsesmiddel, som vor Tid og ikke mindst vort Land besidder i sine Museer Denne Trang til at tale til Øjet begynder i vore Dage at spille en stor Rolle ved Undervisningen rundt omkring i Europa“. Det var overhovedet Rektor F. magtpaaliggende, at Skolens i flere Retninger fortrinlige Samlinger kunde blive let tilgængelige og bedre benyttede.

Et Led i denne Bestræbelse var det ogsaa, at Arkæologen V. Boye fik Opfordring til at omordne Skolens Samling af Oldsager og opstille den paa dens nye Plads i et fra den katolske Tid stammende, smukt, hvælvet Rum under Forstanderlejligheden og efter at have fuldført dette Hverv gav en Skildring af Samlingen i Skolens Program for 1875. Selv udarbejdede Rektor

F. „Vejledning til Møntsamlingen paa Herlufsholm“ (Progr. for 1879), og en Del Aar senere skrev han en Afhandling om „Herlufsholms Skoles Manuskriptsamling“ (Progr. for 1891), hvori han bl. a. meddeler en Række Breve fra Struensee til den ulykkelige Enevold Brandts Broder Christian Brandt, der senere blev Skoleherre og Forstander for Herlufsholm.

Det var sikkert ogsaa Rektor F., der gav Stødet til, at der ved Samarbejde mellem en Del af Skolens Lærere og det kgl. Bibliotek blev tilvejebragt en „Katalog over Herlufsholms Skoles Bogsamling“ (1882), der har tjent som Forbillede for flere andre Kataloger. I Fortalen har F. gjort Rede for denne Katalogs Tilblivelse og for de af Overbibliotekar C. Bruun anbefalede nye Principper for Bibliotekets Ordning.

Desuden har Rektor F. jævnlig i Skolens Programmer (1879, 1881, 1882, 1890) behandlet forskellige Skolespørgsmaal, der for største Delen staar i Forbindelse med Skoleloven af 1. April 1871 og den dertil knyttede kgl. Anordning af 5. Avgust s. A., hvorved Loven førtes ud i Livet, da det ikke varede længe, inden det viste sig, at Loven paa flere Punkter trængte til at ændres. Bl. a. gør han sig Gang efter Gang (allerede i Aalborg Katedralskoles Progr. for 1872) til Talsmand for den Tanke, at flinke Realister efter at have bestaaet Realafgangseksamen skulde kunne gaa over i 5. Klasses matematisk—naturvidenskabelige Afdeling uden forud at aflægge en Prøve i Latin. Forøvrigt ønsker han, at den lærde Skole maa faa Lov til at udvikle sig i Ro; men han ser, at „Loven af 1. April 1871 neppe har tilvejebragt en Vaabenstilstand. Den Indrømmelse, at der kan blive Studenter, der ikke kunne Græsk og kun meget lidt Latin, tilfredsstiller ingenlunde

dem, der højere og højere ivre imod al klassisk Dannelse og synes at anse et Minimum af Kundskaber og et Maximum af Folkelighed for Hovedbetingelsen for en vordende Embedsmand. . . Men det kan aldrig være rigtigt at bryde det Baand, der gennem den klassiske Dannelse knytter os til Europas andre civiliserede Folk og forener vor Tid gennem de mellemliggende Aarhundreder med Oldtiden“ (Progr. for 1882, S. 15—16). I en til Ministeriet afgiven Betænkning, som er meddelt i Progr. for 1890, kæmper han ivrigt for Bevarelsen af Græskundervisningen i den lærde Skole. „To Gange har den græske Aand holdt sit Sejrstog gennem Evropa: første Gang i Oldtiden, da det overvundne Grækenland overvandt Romerne og satte sit Præg paa deres Litteratur og Kunst og gjorde det latinske Sprog skikket til at bære Vestevropas Kultur oppe gennem Barbariets mørke Aarhundreder, og anden Gang, da ved Udgangen af Middelalderen en ny Aandsstrøm fra det døende græske Rige udgjød sig over Evropa og bragte Plato til Firenze og Rom og det nye Testamente til Wittenberg og Genf. Anden Gang gav den græske Aand de følgende Aarhundreder deres Præg, og indtil denne Dag er hele det europæiske Kulturliv gjenneomsyret deraf. Der maa dog være noget vidunderligt aandsdannende ved en Litteratur og Kunst, der saaledes kan befrugte og opdrage hele Folk gennem mange Aarhundreder“. Længere henne i samme Betænkning hedder det: „Grammatiklæsning og Stilskrivning skærpe Tænkningen og modne Aanden; men Forfatterlæsningen med den dertil hørende Syslen med hele Oldtidslivet, med Litteratur og Kunst, ikke blot modner Aanden, men tilfører den et fyldigt og mangesidet Indhold, en Skat, der omsat i gangbar Mønt er kommen de svundne Slægter og kan komme den nuværende og de fremtidige tilgode“.

Endnu skal jeg omtale Rektor F.'s Stilling til Religionsundervisningen. Denne var ved Skoleloven af 1871 og den dermed nøje forbundne kgl. Anordning helt blevet udelukket af de 3 øverste Klasser; men det varede ikke længe, førend der hævede sig vægtige Stemmer (f. Eks. Biskop Kierkegaards ved Rektorindsættelsen i Aalborg Jan. 1873) imod denne Ordning, som mange ikke blot af religiøse Grunde, men ogsaa for den almindelige Dannelses Skyld fandt uheldig, og mange Steder søgte de højere Skoler selv at raade Bod paa denne Mangel, i Regelen ved at bevæge Stedets Præst til under friere Former uden for Skoletiden at meddele de ældre Disciple den Religionsundervisning, som Loven og den kgl. Anordning havde afskaffet. Saaledes ogsaa her, idet Herlufsholms Sognepræst, Pastor Munck, efter Samraad med Rektor F. flere Vintre igennem samlede Disciplene af de 3 øverste Klasser i sit Hjem en Aften om Ugen for enten at gennemgaa Afsnit af Kirkens Historie for dem eller læse Stykker af den hellige Skrift med dem (se Progr. for 1877, S. 76—77). Imidlertid tog Roskilde Præstekonvent Initiativet til et Forsøg paa at faa Religionsundervisningen genindført i de højere Klasser (1876) og henvendte sig da ganske naturligt til de lærde Skolers Styrere for at faa deres Støtte til Sagens Gennemførelse. Rektor F. sluttede sig med Glæde til disse Bestræbelser, idet han i sin Svarskrivelse til Konventet (20. Marts 1876) bl. a. udtaler: „Den Religionskundskab, hvormed vor Ungdom gaaer til Universitetet, er et sørgeligt Lavmaal, og Evnen til at tænke over religiøse Spørgsmaal er ikke blevet tilbørligt udviklet“. Men han holder paa, at Religion ikke bør være et Eksamensfag i de højere Klasser, og at Rektor maa kunne fritage enhver konfirmeret Discipel fra denne

Undervisning, naar der fremkommer Ønske derom fra Forældrenes Side; og han haaber, at Stedets Præst ligesom tidligere vil overtage denne Undervisning. Paa lignende Maade udtaler han sig Aaret efter i en til Kultusministeriet afgiven Betænkning angaaende Religionsundervisningens Genindførelse i den lærde Skoles to øverste Klasser. Særlig hævder han i denne, at Skolens Rektor bør have frie Hænder til at lægge denne Undervisning i Hænderne paa Stedets Præst, saavel af flere andre Grunde, som navnlig fordi der ved Konfirmationsforberedelsen vil være „knyttet et Baand imellem ham og de unge, som det lige meget maa være dennes som Skolens Ønske at se bevaret og fæstnet“. Ved kgl. Anordning af 15. Juni 1877 blev da Religionsundervisning atter indført i 5. og 6. Klasse, men rigtignok kun med 1 Time om Ugen, og nogle Aar senere ogsaa i 4. Klasse.

Ogsaa paa mange andre Maader lagde Rektor F.'s levende Interesse sig for Dagen for den Ungdoms legemlige og aandelige Udvikling, som var betroet til Skolen. Der blev sørget for en bedre Ventilation af Sovesalene, Læsesalen og Klasserne; der blev indført Undervisning i Dans, særlig for de mindre Disciple (første Gang i Vinteren 1874—75); et Par Gange om Aaret blev der foretaget Vejninger og Højdemaalinger af Disciplene (siden Novbr. 1881) og indsamlet statistisk Materiale til Oplysning om de enkelte Klassers Arbejde *uden for* Skoletiden, for at Arbejdet, hvis en enkelt Klasse skulde vise sig at være overbebyrdet, da kunde mindskes for denne (se Progr. for 1883).

Af ikke ringe Betydning for Disciplenes aandelige Udvikling var de jævnlige Oplæsninger af fhv. kgl. Skuespiller Kr. Mantzius samt de offentlige Foredrag,

der af og til blev holdt paa Skolens Gymnastiksal. Bl. a. kan jeg minde om et mesterligt, gribende Foredrag om Abraham Lincoln af den bekendte jyske Bonde og Politiker Termansen samt en Række interessante Foredrag om Livingstone af Pastor Munck. I denne Forbindelse skal jeg ogsaa omtale de Sammenkomster, som i en Aarrække fandt Sted mellem Herlovianere og Hindholmere, idet Rektor F. med en Del af de ældre Disciple enkelte Gange aflagde Besøg paa den bekendte Folkehøjskole Hindholm, der den Gang styredes af den udmærkede Forstander Chr. Nielsen, medens Hindholms Lærere og Elever temmelig regelmæssigt hvert eller hvert andet Aar gæstede Herlufsholm. Her var jo smukke Samlinger og meget andet at forevise, og hen paa Eftermiddagen samledes alle paa Gymnastiksalen til Foredrag og Sang. Men efterhaanden døde disse Sammenkomster hen, og det Ønske, som Rektor F. i en Skrivelse til Forstanderen før den første Sammenkomst havde udtalt, at Herlufsholm mere end hidtil maatte blive et Midtpunkt for Omegnen, kan næppe siges at være gaaet i Opfyldelse.

Endnu skal nævnes, at der i de Aar udfoldede sig et stærkt musikalsk Liv paa Herlufsholm, hvortil Rektorfamilien ogsaa gav sit gode Bidrag, og at der jævnlig paa Festsalen gaves smaa Koncerter, i Regelen af de stedlige Kræfter, hvorved der bragtes nogen Afveksling ind i det ellers saa ensformige Skoleliv paa en Tid, da Sporten og Sportskampene endnu ikke spillede den store Rølle som nu.

Trods det store og samvittighedsfulde Arbejde, F. udførte som Rektor for Herlufsholm Skole og Opdragelsesanstalt, fandt han dog, hurtig som han var til alt, Tid til en ikke ringe litterær Virksomhed foruden de

nævnte Afhandlinger i Skolens Programmer. Han udgav saaledes 1874 „Latinske Stiløvelser, nærmest for Latinskolens anden Klasse“ (2. forøg. Udg., der var beregnet for anden og tredje Klasse, udkom 1880) samt „Vejledning til Italiensk“ (1884). Denne fremkom som Frugt af en ny Rejse til Italien, som han sammen med sin Hustru foretog i de 4 første Maaneder af 1883; den er nærmest beregnet paa voksne, der kender noget til Latin eller Fransk, og som ønsker ved Selvstudium rask at naa frem til at læse en lettere italiensk Forfatter og forme ganske simple Sætninger paa Italiensk.

Som tidligere fremhævet, følte F. altid Trang til ved Siden af sin Skolegerning at sysle med videnskabelige Opgaver. Allerede som Overlærer i Aalborg havde han skrevet en Række Afhandlinger til det af M. Steenstrup udgivne „Dansk Maanedsskrift“; men medens han tidligere fortrinsvis havde behandlet arkæologiske Æmner f. Eks. „En Oversigt over det antike Roms Vandforsyning“ (i Maanedsskriftets 3. Bd., 1856), havde hans Interesse nu mere vendt sig til den nyere Historie, hvad der vistnok hang sammen med, at han i Aalborg ved Siden af de gamle Sprog ogsaa havde faaet Historie til Undervisningsfag. Det var særlig Nordens Historie i Begyndelsen af det 19. Aarh., som han kastede sig over, og da han et Par Vintre laa i København som Landstingsmand (1866—68), havde han ogsaa faaet Lejlighed til at gøre Studier i Udenrigsministeriets Arkiv. Blandt disse hans historiske Afhandlinger kan fremhæves „Napoleon den 1stes Forhold til Norden og særligt til Danmark“ (1867) og „Christian August, Prinds af Augustenborg“ (1868). Men da han blev Rektor (1868), lagde den nye Stilling i Begyndelsen Beslag paa al hans Arbejds-kraft; han nedlagde sit Mandat som Rigsdagsmand, og

der skete for en Tid en Stansning i hans Forfattervirksomhed. Men efter en Del Aars Førløb lod han igen høre fra sig baade som Historiker og som Filolog. Mest efter utrykte, paa Herlufsholm bevarede, Kilder skrev han „Det danske Hjelpekorps i østerrigsk Tjeneste fra 1704—1709 og Rejsningen i Ungarn“ (Historisk Tidsskrift. 5. Række. 2. Bd. 1880), og i „Historisk Arkiv“ gav han et smukt Livsbillede af den italienske Romanforfatter og Statsmand Massimo d'Azeglio (1887). To filologiske Afhandlinger: „Annotationes criticæ ad libros Ciceronis de officiis“ samt „Annot. crit. ad Ciceronis de natura deorum libros“ (Nordisk Tidsskrift for Filologi. Ny Række. 4.—5. Bd. 1879—82) viste, at han endnu havde bevaret sin Ungdoms Interesse for tekstkritiske Studier. Dertil kommer hans fornøjelige Oversættelser af Plautus, først „Tre Komедier af Plautus i fri Oversættelse“ (1884) som et Bidrag til Mindefesterne for Holbergs 200-Aars Fødselsdag, dernæst „To Komедier af Plautus i fri metrisk Oversættelse“ (1886). Inden han, der følte med sig selv, at han ikke var Digter, dristede sig til at udgive denne metriske Oversættelse, havde han i det philol.-histor. Samfund oplæst den først oversatte af de 2 Komедier, nemlig „Pseudolus“, og de Udtalelser, der faldt ved Mødet, gav ham Mod til ogsaa at oversætte „Krigsfangerne“ metrisk og udgive dem begge.

Disse Aar hører vistnok til de lykkeligste i F.'s Liv. Skolen var bragt i den Gænge, han ønskede, og den stærke Tilstømning af Disciple vidnede om den Tillid, den nød i det almindelige Omdømme. Men i Sommerferien 1888 mistede han sin elskelige Hustru, Abigael F., født Ebbesen, med hvem han havde levet i det lykkeligste Ægteskab i mere end 28. Aar. Dette tunge Tab

i Forening med Følelsen af det store Ansvar, der hvilede paa ham som Rektor for en stor Opdragelsesanstalt, gjorde ham træt af Skolegerningen, og han trak sig derfor tilbage i Sommeren 1892, kun lidt over 65 Aar gammel. Dimissionsfesten det Aar blev tillige en Afskedsfest for Rektor F. En Deputation af Herlovianere bragte ham en Mindegave og en Adresse fra forhenværende Disciple, og Rektor F. gav i et længere Foredrag en Udsigt over sin tyveaarige Virksomhed paa Herlufsholm.

Rektor F.'s Skolevirksomhed, der strækker sig over næsten et halvt Aarhundrede, var nu afsluttet. Jeg har allerede omtalt hans fremragende Dygtighed som Lærer i de gamle Sprog. Med Hensyn til Opdragelsen mente han, at man kom videst med det gode, og greb kun nødigt til strenge Straffemidler, som dog ikke helt kan undgaaes, hvor saa megen Ungdom er samlet. Som Opdrager havde han vistnok sin Styrke overfor den enkelte, som trængte til Formaning eller Opmuntring. Der er bleven skrevet om ham af en forhenværende Discipel: „Naar han tog Disciplen, som havde forset sig, alene for sig og saa ham alvorligt ind i Øjet, da var det Mandens Personlighed, der fik Tag i Drengens Samvittighed, og vi følte, at her var en Magt, som vi maatte bøje os for“ (Progr. for 1893, S. 8). Overfor sine Kollegaer var han mildt dømmende og hensynsfuld, og det faldt ham svært at gribe ind, selv om en eller anden Lærers Opdragelsesprincipper var vidt forskellige fra hans egne. Han var jævn og ligefrem overfor alle og havde let ved at tale baade med høje og lave, med lærde og ulærde.

Naar Rektor F. bestemte sig til at trække sig tilbage, skønt hans Helbred var udmærket og hans aandelige Kraft tilsyneladende var usvækket, saa var vistnok Haabet om derved at vinde Otium til at fuldføre et eller andet

paatænkt litterært Arbejde en medvirkende Grund; og dette Haab blev ikke beskæmmet, da der endnu blev forundt ham 17 Leveaar. Først søgte han imidlertid Rekreation ved en lang Rejse til Syden (1892—93), og denne Gang indskrænkedes Rejsen ikke til Italien, men gik ogsaa til Grækenland, hvor han ikke blot fik Lejlighed til at studere Athens Oldtidsminder men ogsaa til at besøge Olympia efter en interessant, men for en Mand paa 66 Aar ret besværlig Rejse gennem Peloponnes, tildels paa Hesteryg.

I Sommeren 1893 vendte han tilbage til Danmark og boede fra nu af til sin Død i en lille Villa paa Frederiksberg, som han havde købt.

Efter sin Hjemkomst holdt han i det philol.-histor. Samfund et Foredrag om „det topografiske Udbytte af de sidste Aars Udgravninger paa Akropolis“. Ligeledes blev han atter en flittig Medarbejder ved „Nordisk Tidsskrift for Filologi“, dels ved en Række Anmeldelser, dels ved en større historisk kritisk Undersøgelse „Cæsar, Hirtius, Pollio“ (3. Række. 4. Bd. 1895—96), hvori han bekæmper den Mening, at Asinius Pollio skulde være Forfatter til Skriftet om den afrikanske Krig. For Selskabet for histor. Kildeskrifters Oversættelse skrev han „Om Romernes Statsforfatning og Krigsvæsen efter sjette Bog af Polybios's historiske Værk“ (1896) som Afslutning paa Overlærer Hovgaard's Oversættelse af de 3 første Bøger af Polybios. Tilsidst maa nævnes hans ved Udvalget for Folkeoplysningens Fremme udgivne „Romerfolkets indre og ydre Historie“ i 2 smaa Bind (1898—99). 1. Bind gaar til 146 f. Kr., 2. Bind omfatter Borgerkrigenes Aarhundrede (146—31 f. Kr.). Skønt Skriftet nærmest er bestemt til Folkelæsning, har man overalt den velgørende Følelse af, at Forfatteren giver

en Førstehaands-Fremstilling efter selve Kilderne, og særlig maa fremhæves, at hans Ungdomsstudium af Italiens Topografi her har baaret en smuk Frugt. Han slutter 2. Bind med følgende Ord: „Den romerske Verden havde overlevet sig selv, og der fandtes ikke i den romerske Kultur Spirerne til en Fornyseelse fra selve Massen af Befolkningen. Disse maatte komme udenfra. Det er ikke det, der mindst giver den første Kejsertid sin Betydning, at den beredte Jordbunden for Kristendommen, at den danner: Indgangen til *det store Vendepunkt* i hele Verdenshistorien“. Omtrent 20 Aar tidligere havde han i „Dansk Samfund i Næstved“ holdt et Foredrag om „Det store Vendepunkt i Verdenshistorien“ (trykt i Maanedssbladet Hindholm, XIV), hvori han udtaler sig saaledes: „Næst Christendommen er der ingen Aandsmagt, der dannende og forædlende har indvirket paa alle Slægter indtil vore Dage saaledes som det Liv, der udgik fra Grækenland . . . Men Et kunde Menneskeslægten trods sin rige aandelige Udvikling ikke naa ved egen Hjælp: fra Afguderiets Forvildelser vende tilbage til den ene sande Gud, rense sig selv fra Sydens Besmittelse, kort sagt blive sin egen Frelser. Da var det, at Gud, „da Tidens Fylde kom“, sendte sin Søn til Jorden“. Her peger han paa de to Aandsmagter, der havde givet hans eget Liv Værd og Indhold, Grækeraanden og Kristendommen. Grækeraanden tolkede han med Liv og Varme, og man var heller ikke i Tvivl om, hvor han havde sit Stade m. H. t. Kristendommen, selv om han kun sjældent udtalte sig i den Retning. Det var ham derfor ogsaa en Glæde at kunne yde Biskop Rørdam en god Hjælp ved Gennemgangen af dennes Oversættelse af det ny Testament, da der forberedtes en ny Udgave deraf (se Fortalen til 2. Udg. 1894).

Da han havde afsluttet sin „Romerfolkets indre og ydre Historie“, var ogsaa hans Forfattervirksomhed afsluttet; men han vedblev at følge godt med paa flere Omraader, da han bevarede sine Aandsevner omtrent usvækkede lige til det sidste, selv om hans Arbejdskraft tog noget af. Særlig satte han Pris paa at læse historiske Værker, ikke blot danske, men ogsaa tyske, franske eller engelske.

Han havde den Lykke trods sin høje Alder at blive forskaanet for Alderdommens Affældighed og efter et kort Sygeleje sov han roligt hen d. 19. Juli 1909. D. 23. Juli blev han begravet paa Herlufsholms Kirkegaard ved Siden af sin Hustru.

Efterretninger

om

Herlufsholm Skole og Opdragelsesanstalt

fra Juni 1909 til Juni 1910.

Eksaminer.

Den skriftlige Del af Afgangsprøven og Mellemskoleeksamen afholdtes, som forordnet, i Dagene den 7.—11. Juni over de Opgaver, som Ministeriet havde udsendt. Den mundtlige Del af Afgangsprøven afholdtes i Dagene den 18.—28. Juni og af Mellemskoleeksamen fra den 18. Juni til den 6. Juli.

Meddommere ved Afgangsprøven, beskikkede af Ministeriet, var Cand. mag. *M. Rasmussen* (Latin og Græsk), Overlærer *Amorsen* (Matematik), Adjunkt *Rathsack* (Engelsk og Dansk), Adjunkt *Weis* (Fysik), cand. mag. *Hauberg* (Historie) og Dr. phil. *Rannow* (Fransk); ved Mellemskoleeksamen cand. mag. *M. Rasmussen* (Latin), Overlærer *Amorsen* (Matematik) og Adjunkt *Rathsack* (Dansk Stil).

Til Afgangsprøven indstillede sig 13 Disciple, 8 af den sproglig-historiske og 5 af den matematisk-naturvidenskabelige Retning. Til Mellemskoleeksamen indstillede sig 16 Disciple, som alle bestod.

To Privatister indstillede sig til Tillægspøver.

Afgangsprøvens Udfald ses af omstaaende Liste.

Afgangseksamen.

Den sproglig-historiske Afdeling.	Dansk Stil I.	Dansk Stil II.	Mundtl. Dansk og Oldnord.	Fransk.	Engelsk.	Historie.	Latin (skriftlig).	Latin (mundtl. i det læste).	Latin (mundtlig, ikke læst).	Græsk.	Naturlære.	Points.	Hoved- karakter.	
<i>Frits Hans Erik Boysen</i>	mg	mg	mg	mg	mg +	mg	mg +	mg	mg +	mg	mg	73	<i>Anden</i>	
<i>Kaj Rudolf Dahl</i>	mg	mg	mg	mg	mg +	mg	mg	mg	mg +	mg	mg	96	<i>Første</i>	
<i>Einar Christian Funck-Jørgensen</i>	mg +	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	81	<i>Anden</i>	
<i>Karl Frederik Overgaard Glad</i>	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	86	<i>Første</i>	
<i>Maurice Georges Ipsen</i>	mg +	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	85	<i>Første</i>	
<i>Peter Jepsen</i>	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	85	<i>Første</i>	
<i>Hugo Monberg Jessen</i>	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	71	<i>Anden</i>	
<i>Erik Stephan Strøgen</i>	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	89	<i>Første</i>	
Den matematisk- naturvidenskabelige Afdeling.	Dansk Stil I.	Dansk Stil II.	Mundtl. Dansk og Oldnord.	Fransk.	Engelsk.	Historie.	Aritmetik (skriftlig).	Aritmetik (mundtlig)	Geometri (skriftlig).	Geometri (mundtlig)	Mekanisk Fysik med Optik.	Kem. Fys. m. Astron. o. Meteor.	Points.	Hoved- karakter.
<i>Otto Jens Christian Brandt</i>	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	92	<i>Første</i>	
<i>Eiler Groth Forchhammer</i>	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	100	<i>Første</i>	
<i>Wilhelm Leth Møller</i>	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	92	<i>Første</i>	
<i>Torkild Schousboe</i>	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	97	<i>Første</i>	
<i>Hans Christian Sonne</i>	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	74	<i>Anden</i>	

Ved Mellemskoleeksamen afholdtes mundtlig Prøve i alle Fag.

Frøken *E. T. Falch* bestod Tillægsprøven i Fransk med g+, Frøken *N. C. M. Meyn* Prøven i Latin for Farmaceuter med mg÷.

Skolens skriftlige og mundtlige Aarsprøve for I, II, III, V og (ny) VI Klasse afholdtes i Dagene fra d. 25. Juni til den 6. Juli.

Den mundtlige Prøve omfattede ikke alle Fag, og for de fleste Fags Vedkommende blev kun en Del af Aarets Pensum opgivet til Prøven.

Efter Aarsprøvens Slutning opflyttedes fra VI Klasse til VII alle 23 Disciple, fra V Klasse til VI 12 af 14, fra IV til V 13 af 16, fra III til IV alle 22, fra II til III 12 af 15 og fra I til II alle 9 Disciple.

Den 28. og 29. September havde Skolen Besøg af Undervisningsinspektøren, Professor *Tuxen*. Sløjd-undervisningen og Sangundervisningen inspiceredes henholdsvis den 12. November af Sløjdinspektøren og den 26. s. M. af Sanginspektøren.

Lærerpersonalet.

Under 30. Juni 1909 meddeltes der Adjunkt *Willumsen* efter Ansøgning Afsked fra Skoleaarets Udgang at regne.

Under 12. December 1909 blev Timelærer, cand. mag. *H. Bang* konstitueret som Adjunkt fra 1. Jan. 1910 at regne.

Ingeniør, cand. polyt. *Holger Schmidt* har vikarieret som Lærer i Matematik og Regning i hele Skoleaaret.

Undervisning i Dans er i Vinterhalvaaret meddelt af Frøken Wanda Wahl.

Den ugentlige Inspektion har været fordelt mellem Adjunkterne *Hammershaimb, Thomsen, Ferdinand, Michelsen* og *Bang*. Hr. Thomsen har indtil Nytaar og Hr. Bang efter Nytaar haft Tilsyn med den øverste Sovesal; Hr. Ferdinand har haft Tilsyn med den mellemste og Hr. Michelsen med den nederste Sovesal.

Disciplene.

Ved Udgivelsen af forrige Aars Indbydelsesskrift talte Skolen 112 Disciple. Af dette Antal afgik 13 som Studenter (se den foranstaaende Liste), 1, E. V. S. Lassen, udgik af V Klasse ved Skoleaarets Slutning, og 3, S. K. Hagen, F. E. Høegh-Guldberg og J. A. G. Stage, af IV Klasse efter bestaaet Mellemskoleeksamen.

Ved Optagelsesprøven kom 21 nye Disciple til, 3 i III Klasse, 5 i II Klasse og 13 i I Klasse. Skolen begyndte altsaa det nye Skoleaar med 116 Disciple.

En af de i I Klasse optagne nye Disciple, Ove Klem, afgik allerede den 16. November ved Døden paa Amtssygehuset i Næstved efter et Par Ugers smertelige Sygeleje. Skønt hans Ophold her saaledes kun blev af nogle Maaneders Varighed, havde den lille livlige og kærlige Dreng vundet sig mange Venner her, og store og smaa tog hjertelig Del i hans Forældres Sorg over hans Bortgang. Om Aftenen paa hans Dødsdag samledes

Skolen ved hans Kiste i Herlufsholm Kirke, og den følgende Morgen fulgte Lærere og Disciple den til Jernbanestationen, hvorfra den ledsaget af hans Forældre afgik til hans Hjem i Rudkøbing.

I Aarets Løb er udgaaet af III Klasse K. B. C. E. Brockenhuus-Schack.

I Maj 1910 talte Skolen 114 Disciple, som i den følgende Fortegnelse er ordnede klassevis efter Bogstavorden. Faderens Navn og Hjemsted er angivet i Parentes. De nyoptagne Disciple er betegnede med *. De tre Linier i de til den nye Skoleordnings Gymnasium svarende V, VI og VII Klasse betegnes ved (ks), (ns), og (mn), henholdsvis for den klassisk-sproglige, den ny-sproglige og den matematisk-naturvidenskabelige Linie.

VII Klasse.

1. Kai F. S. Ahlefeldt-Laurvig (Greve A.-L., Eriksholm, Holbæk), f. 16. Oktbr. 1890 (ns).
2. Johan H. Baagøe (afd. Apoteker B.), f. 5. Oktbr. 1891 (mn).
3. Erik Dreyer (Postmester D., Haslev), f. 25. Marts 1892 (ns).
4. Aksel P. J. Elgaard (Lærer E., Allerslev, Præstø), f. 30. Oktbr. 1891 (mn).
5. Knud E. L. Ewald (Herredsfuldægtig, Justitsraad E., Løgstør), f. 22. Decbr. 1891 (ns).
6. Valdemar L. Ewald (Broder til Nr. 5), f. 22. Decbr. 1891 (ns).
7. Frants E. Dorph Hansen (Postmester H., Kallehave), f. 17. Febr. 1892 (ks).

8. Jacob M. Jerichau (afd. Grosserer J., f. 7. Jan. 1891 (ns).
9. Knud F. Jespersen (Klosterforvalter J., Vemmetofte), f. 1. April 1893 (ns).
10. Svend F. Jespersen, (Broder til Nr. 9), f. 3. Oktbr. 1891 (mn).
11. Torkil Keiser-Nielsen (Folketingsmand, Sognepræst K.-N., Taagerup, Rødby), f. 27. Novbr. 1891 (mn).
12. Axel V. Knuhtsen (Sognepræst K., Terslev, Haslev), f. 1. Febr. 1891 (mn).
13. Aage Lindegaard (Løjtnant L., Lykkesholm, Ellested), f. 24. Marts 1891 (mn).
14. J. P. Junggreen Lunn (Landstingsmand, Godsejer L., Aggersvold, Jyderup), f. 1. Maj 1893 (mn).
15. Johan H. R. Maës (Amtsforvalter M., Hjørring), f. 25. Aug. 1891 (ns).
16. Torkild Stig Nielsen (afd. Fabrikbestyrer N.), f. 24. Maj 1892 (mn).
17. Johan Nordentoft (Apoteker N., Haslev), f. 21. Marts 1891 (ns).
18. Paul C. P. Opstrup (Birkefuldmægtig O., Haslev), f. 20. Septbr. 1891 (ks).
19. Karl Robert Petersen-Studnitz (Kontorchef, Professor P.-S., København), f. 1. Septbr. 1891 (ns).
20. Frederik D. C. Reventlow (Folketingsmand, Greve R., Rudbjerggaard, Nakskov), f. 5. Maj 1893 (ks).
21. Erling Traustedt (afd. Adjunkt T.), f. 2. Juni 1891 (ns).
22. Einar Wium (Overretssagfører W., Holstebro), f. 8. Aug. 1892 (ns).
23. Knud Zahle (Herredsfuld­mægtig Z., Næstved), f. 22. April 1892 (ns).

VI Klasse.

1. Ernst F. G. H. Bencard (Godsejer B., Fodbygaard, Næstved), f. 2. Juli 1892 (ns).
2. Sven C. Clausen (Branddirektør, Justitsraad C., Holsted), f. 30. Oktbr. 1893 (ns).
3. Johannes Forchhammer (Forstander, Dr. phil. F., Fredericia), f. 30. Oktbr. 1892 (mn).
4. Otto L. V. Hammerich (Postmester H., Bogense), f. 21. Juli 1892 (ns).
5. Christian Hvidt (afd. Ingeniør H.), f. 5. Novbr. 1893 (mn).
6. Holger Jespersen (afd. Sognepræst J.), f. 1. Jan. 1893 (mn).
7. Axel H. Kornerup (Forpagter K., Gyldensteen, Bogense), f. 18. Jan. 1894 (ns).
8. Otto F. Lütken (Sognepræst L., Simmerbølle, Rudkøbing), f. 24. Septbr. 1892 (ks).
9. K. E. Bendt Hage (Adoptivfader Grosserer H., København), f. 1. Maj 1893 (ns).
10. Axel V. Schaumburg-Müller (fhv. Forpagter S.-M., København), f. 29. Marts 1893 (ns).
11. Georg J. S. Spøhr (Købmand S., Faaborg), f. 16. Septbr. 1893 (ks).
12. Lauritz C. Tarp (Købmand T., Nakskov), f. 22. Novbr. 1892 (mn).

V Klasse.

1. Harald A. L. Arffmann (Læge A., Faaborg), f. 19. Juli 1893 (ks).
2. Christian L. Bencard (Broder til Nr. 1 i VI Kl.), f. 19. Febr. 1894 (mn).
3. Olaf Bærentsen (Amtmand B., Færøerne), f. 18. Septbr. 1894 (ns).

4. Hans Christian Dorph (Ritmester D., København), f. 20. Novbr. 1892 (mn).
5. Holger Jepsen (afd. Gaardejer J., Førkær ved Tønder), f. 23. Septbr. 1894 (mn).
6. Otto J. Kaarsberg (Professor, Dr.med. K., København), f. 26. Novbr. 1894 (mn).
7. Svend M. Koefoed (Proprietær K., Skovballegaard, Horslunde), f. 15. Febr. 1894 (mn).
8. Kjeld H. Larsen (Købmand L., Præstø) f. 3. Oktbr. 1894 (ks).
9. Carl T. Rasmussen (Købmand R., Nakskov), f. 9. Juni 1893 (mn).
10. Preben Selmer (Borgmester S., Ebeltoft), f. 26. Juli 1894 (ns).
11. Herluf B. Thomsen (Købmand T., Trangisvaag, Færøerne), f. 14. Jan. 1893 (ns).
12. Ernst F. D. v. Voss (Direktør V., Fredericia), f. 6. Juli 1894 (mn).
13. Mogens Wied (Forvalter W., Stege Sukkerfabrik), f. 21. April 1894 (ns).
14. Henning A. Wium (Broder til Nr. 22 i VII Kl.), f. 13. Novbr. 1894 (mn).

IV Klasse.

1. Johannes J. Borre (Lærer B., Næstved), f. 31. Aug. 1895.
2. Ernst Bruun (Toldkontrollør B., Nakskov), f. 28. Maj 1895.
3. Tage A. Caroc (afd. Kommandør C.), f. 26. Febr. 1896.
4. Jørgen E. V. Dinesen (Gødsejer D., Skørtinge, Eskildstrup), f. 22. Juni 1895.
5. Andrei P. Grønnegaard, (Forpagter G., Corselitze, Nykøbing F.), f. 12. Decbr. 1895.

6. Knud Stellfeld-Hansen (Bankfuldmægtig S.-H., Næstved), f. 30. April 1896.
7. Poul E. E. Jensen (Købmand J., Haslev), f. 25. Novbr. 1893.
8. Helge F. Jespersen (Broder til Nr. 9 og 10 i VII Kl.), f. 13. Juni 1895.
9. Vidar M. Kolbye (Fabriksbestyrer K., Højbygaard Sukkerfabrik, Holeby), f. 23. Decbr. 1895.
10. Johannes B. Lind (Sognepræst L., Hammer, Lou), f. 12. Juni 1895.
11. Christian F. G. Moltke (Hofjægermester, Greve M., Marienborg, Stege), f. 19. April 1895.
12. Otto Moltke (Hofjægermester, Greve M., Nørager, Ruds Vedby), f. 2. Juli 1895.
13. Axel Nielsen (Dyrlæge N., Remkolde, Vordingborg), f. 10. Jan. 1896.
14. Otto Nyeberg (Sognepræst N., Stenmagle, Stenlille), f. 12. Septbr. 1895.
15. Aage H. Petersen (Købmand P., Næstved), f. 27. Septbr. 1895.
16. Frederik Poulsen (Kæmner P., Nysted), f. 17. Marts 1895.
17. Christian D. T. Saugman (Godsforvalter S., Tranevær), f. 16. Juni 1895.
18. Jes A. S. Spøhr (Broder til Nr. 11 i VI Kl.), f. 23. Juli 1895.
19. Kai Struckmann (Distriktslæge S., Næstved), f. 14. Septbr. 1895.
20. Clyde G. Sunby (Bogholder S., New York; Plejemoder: Stiftsdame Frøken v. Bornemann, Vallø), f. 27. Aug. 1895.
21. Frithjof Tvedegaard, (Læge T., Jydstrup, Ringsted), f. 9. Jan. 1895.

22. Frode I. Vinther (Lærer V., Vejlø, Næstved), f. 20. Aug. 1895.

III Klasse.

1. C. W. Bent Ahlefeldt-Laurvig (Broder til Nr. 1 i VII Kl.), f. 15. April 1896.
2. Einar Blechingberg (Amtsforvalter B., Næstved), f. 29. Septbr. 1895.
3. Carl O. C. L. Dehlholm Arensborg (Adoptivfader: Overinspektør Arensborg, Kbhvn.), f. 5. Juli 1896.
4. Poul E. Engell (Grosserer E., København), f. 30. April 1896.
- 5*. Arne Friis Hoffman (Lærer H., Næstved), f. 15. Septbr. 1895.
- 6. Svend Holger Hansen (Skovrider H., Tranekær), f. 10. Juni 1895.
7. Karl P. Illum (Overlærer I., Faaborg), f. 1. April 1896.
- 8*. Aage G. Jungersen (Provst J., Halsted, Aunede), f. 17. Juni 1896.
9. Svend Krøigaard (Lærer K., Aversi, Haslev), f. 15. Febr. 1896.
10. Holger C. Lind (Skatteinspektør L., Frederiksberg), f. 18. Maj 1895.
11. Christian D. Lüttichau (Hofjægermester L., Viskum), f. 4. Novbr. 1895.
12. Arthur F. Nielsen (Arkitekt N., Frederikshavn), f. 21. Aug. 1896.
- 13*. Lorenz C. Stage (Sognepræst S., Kullerup, Lamdrup), f. 15. Marts 1897.
14. Vincens de Steensen-Leth (Forpagter S.-L., Steensgaard, Lohals), f. 26. Decbr. 1896.

II. Klasse.

1. Sven Bærentsen (Broder til Nr. 3 i V Kl.), f. 22. Maj 1896.
2. J. Henry L. Friderichsen (Godsejer F., Høvængegaard, Nysted), f. 26. Maj 1897.
3. Ejnar Heiberg (Stiftsfysikus, Dr. med. H., Viborg), f. 18. Marts 1896.
4. Erik F. A. J. Holstein (Lensgreve H., Holsteinborg, Rude), f. 21. Novbr. 1896.
5. Hugo L. Jensen (Skovrider J., Holsteinborg, Rude), f. 24. April 1897.
- 6*. Torkil A. G. Jungersen (Broder til Nr. 9 i III Kl.), f. 4. Oktbr. 1897.
7. Valdemar Klitgaard (Grosserer K., København), f. 13. Novbr. 1896.
8. Frederik J. Koch (afd. Forpagter K.), f. 13. Oktbr. 1897.
- 9*. Hans C. W. Lütken (Broder til Nr. 8 i VI Kl.), f. 2. Decbr. 1896.
10. Hans H. Lüttichau (Broder til Nr. 12 i III Kl.), f. 5. April 1897.
11. Conrad E. le Maire (Godsejer le M., Frederiksdal, Nakskov), f. 31. Jan. 1897.
12. Aksel M. Petersen (Slagtermester P., Næstved), f. 11. Juli 1896.
- 13*. Otto Rathsack (Stedfader Seminarielærer, cand. polyt. Galle, Haslev), f. 14. Juli 1896.
- 14*. Vagn Schou (Købmand, cand. pharm. S., Næstved), f. 10. Septbr. 1896.
- 15*. Johannes S. Spøhr (Broder til Nr. 11 i VI og Nr. 18 i IV Kl.), f. 26. Juli 1897.
16. Karl S. Stage (Læge Stage, Rude), f. 22. Marts 1896.

17. Wilhelm H. v. Voss (Broder til Nr. 12 i V Kl.),
f. 7. Maj 1896.

I Klasse.

- 1*. Erik Aarup (Købmand A., Næstved), f. 27. Jan.
1898.
- 2*. Preben F. D. de Castonier (Kaptajn de C., Køben-
havn), f. 14. Aug. 1898.
- 3*. Abraham Clod-Hansen (Karantænelæge C.-H., Kø-
benhavn), f. 26. Marts 1897.
- 4*. Tage Helms (Overlæge H., Sanatoriet ved Nakke-
bølle Fjord, Pejrup), f. 12. Febr. 1898.
- 5*. Johannes A. Jørgensen (Købmand J., Nakskov), f.
30. Maj 1898.
- 6*. Preben Martens (Kaptajn M., København), f. 15.
Aug. 1898.
- 7*. Birger T. V. D. Møller (afd. Professor M.), f. 17.
Juli 1898.
- 8*. Christian D. F. Reventlow (Redaktør R., Nykøbing
F.), f. 4. April 1898.
- 9*. Erik Schrader (Godsejer S., Frederikseg, Herluf-
magle), f. 27. Juli 1898.
- 10*. Niels M. Spandet (Forpagter S., Turebylille, Tureby),
f. 18. Jan. 1898.
- 11*. Henrik Sporon (afd. Læge S.), f. 27. Febr. 1898.
- 12*. Erik P. Vinther (Broder til Nr. 22 i IV Kl.), f. 18.
Febr. 1898.

Det aarlige Kontingent for en Discipel paa Herlufsholm er i de 4 nederste Klasser 600 Kroner, i de 3 øverste 800 Kr. Kontingentet er Vederlag for Undervisning, Bolig, Kost, Vask, Belysning og Brændsel, i Sygdomstilfælde Lægehjælp og Medicin (for saa vidt han behandles paa Herlufsholm). Som skolesøgende Disciple optages kun Sønner af Stiftelsens paa Herlufsholm boende Embedsmænd.

Anmeldelser om Aspiranter til de Pladser, der bliver ledige ved Slutningen af Skoleaaret, stiles til Stiftelsens Forstander, Gehejmekonferensraad, Lensbaron *Reedtz-Thott*, og indsendes til Fuldmægtig i Kultusministeriet *Glahn*, Østerbrogade 78, København Ø., inden Udgangen af Maj Maaned. Der maa deri opgives, hvad Aspiranten har læst, og hvilken Klasse han forberedes til. Daabs- og Vaccinationsattest samt Vidnesbyrd fra den Skole eller de Lærere, som hidtil har ledet Aspirantens Undervisning, indsendes sammen med Anmeldelsen. Til Vejledning ved Aspiranters Forberedelse udgiver Skolen i Oktober Maaned hvert Aar en Undervisningsplan for de lavere Klasser, der faas ved Henvendelse til Rektor. Ny Disciple optages fortrinsvis i de to nederste Klasser. Optagelse finder ikke Sted i Løbet af Skoleaaret.

Udmeldelse maa altid tilstilles Rektor inden Udgangen af den Maaned, hvori Disciplen skal forlade Skolen; for enhver Discipel, der ikke er udmeldt inden den 1ste i en Maaned, maa denne Maanedes Kontingent betales. Udmeldelser i Juleferien bør altsaa tilstilles Rektor inden December Maanedes Udgang, og i Sommerferien inden Juli Maanedes Udgang.

Undervisningen.

Den Omdannelse af det højere Skolevæsen, som er blevet grundlagt ved Lov om højere Almenskoler af 24. April 1893, er gennemført i sin hele Udstrækning ved Herlufsholm Skole, kun med den Undtagelse, at der ikke er oprettet den i Lovens § 2 omhandlede Real-klasse. Der er altsaa Adgang til at følge alle Gymnasiets tre Linier.

Fag- og Timefordeling.

I indeværende Skoleaar har Fagene været fordelt paa følgende Maade:

	Ugentlig.	
Rektor <i>Bache</i> : Engelsk i V og VII, Skrivning i IV.....	12 $\frac{1}{2}$	Timer
Overlærer <i>Hasselager</i> : Græsk i V, VI og VII, Latin i VII ns, Oldtidskundskab i VI ks.....	22	—
Overlærer <i>Petersen</i> : Fysik i V mn, VI mn og VII mn, Matematik i VI mn og VII mn	24	—
Overlærer <i>Hansen</i> : Gymnastik i alle Klasser, Latin i V	24	—
Adjunkt <i>Hammershaimb</i> : Fysik i II, III, IV, VI ks + ns, VII ks + ns, Kemi i V mn, VI mn og VII mn, Matematik og Regning i III.....	19	—
Adjunkt <i>Mørch</i> : Fransk i VI og VII, Tysk i II, V ns, VI ns, VII ns.....	23	—

	Egentlig.	
Adjunkt <i>Raaschou-Nielsen</i> : Dansk i V og VII, Latin i VII ks, Engelsk i I og IV, Svensk i III	21 ¹ / ₂	Timer
Adjunkt <i>Gøtzsche</i> : Historie i IV, VI og VII, Oldtidskundskab i VI ns + mn og VII ns + mn, Dansk i I, Tysk i III og IV, Skrivning i III	28	—
Adjunkt <i>Thomsen</i> : Religion i I, II, III og IV, Dansk i II og III, Historie i III, Geografi i I, III og IV	21	—
Adjunkt <i>Ferdinand</i> : Naturhistorie og Geografi i V, VI og VII, Naturhistorie i I, II, III og IV, Geografi i II	25	—
Konst. Adjunkt <i>Michelsen</i> : Engelsk i II, III og VI, Dansk i IV og VI, Skrivning i I og II	24	—
Konst. Adjunkt <i>Bang</i> : Latin i IV og VI, Fransk i V, Historie i I og II, Oldtidskundskab i V ns + mn	24	—
Ingeniør <i>Schmidt</i> : Regning og Matematik i I, II, IV, V ks + ns, V mn, VI ks + ns og VII ks + ns	26	—
Pastor <i>Schamby</i> : Religion i V, VI og VII	3	—
Organist <i>Wiig</i> : Sang og Musik i alle Klasser, Sløjd i I og II (og III og IV)	30	—
Tegnelærer <i>Kristiansen</i> : Tegning i I, II og III	6	—

Med Hensyn til den efterfølgende Timeplan bemærkes, at de to Sløjdtimer i II Klasse og nogle af Timerne i Naturhistorie i I og III Klasse i Sommermaanederne har været anvendt til Havearbejde. Deltagelsen i de to ugentlige Sløjdtimer i Vinterhalvaaret i III og IV Klasse har været frivillig.

	VII			VI			V			IV	III	II	I
	ks	ns	mn	ks	ns	mn	ks	ns	mn				
Religion	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2
Dansk	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	5
Engelsk	2	5	2	2	5	2	2	5	2	2½	3	3	5
Tysk		4			4			4		4	4	5	
Fransk	3	3	3	3	3	3	6	6	6				
Historie	5	5	5	5	5	5				2	2	2	3
Geografi	} 1	1	2			} 3	} 2	2	3	2	2	2	2
Naturhistorie										2	3	2½	4
Latin	5	3		5	3		6	5		4			
Græsk	6			5			7						
Oldtidskundskab		1	1	1	1	1		1	1				
Matematik og Regning	2	2	6	2	2	5	2	2	7	6	5	4	3
Fysik	1	1	6	2	2	6			6	2	2	2	
Skrivning										½	1	1	2
Tegning											2	2	2
Sløjd										(¾)	(¾)	¾	2
Sang	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2
Gymnastik og Sport	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
	36	36	36	36	36	36	36	36	36	35	36	36	36

Oversigt

over Skolens Arbejde fra August 1909 til Juli 1910.

Religion.

- VII Kl. Gennemgaaet udvalgte Kapitler af Jeremias og Davids Salmer samt 1. Corinthierbr. Kap. 1—8. Træk af dansk Kirkehistorie i 19de Aarh.
- VI Kl. Fortalt Oldtidens og Middelalderens Kirkehistorie, samlet om de store Personligheder. Gennemgaaet Filippenserbrevet. Gennem Samtaler vigtige Stykker af den kristelige Ethik.
- V Kl. Gennemgaaet 3. Trosartikel og udvalgte Kapitler af Mattæus-Evangeliet. Fortalt om betydelige kristne Personligheder fra nyere Tid. I Samtaleform gennemgaaet Stykker af den kristelige Ethik.
- IV Kl. Udvalgte Stykker af Evangelierne og de første 12 Kap. af Apostlenes Gerninger. Uden Bog Trosartiklerne, Fadervor og Sakramenterne.
- III Kl. Mattæus-Evangeliet Kap. 1—17. Evangelierne til Kirkeaarets Fester. De 10 Bud og Trosartiklerne.
- II Kl. Bertha Hahns Bibelhistorie for Mellemskolen: Fra Salomo den gamle Pagt ud. Mattæus-Evangeliet Kap. 1—7. Salmer afpassede efter Kirkeaaret.
- I Kl. Bertha Hahns Bibelhistorie for Mellemskolen: Fra Skabelsen til Salomo. Bibelen selv meget benyttet ved Undervisningen. Juleevangeliet og Salmer udvalgte efter Kirkeaarets Fester.

Dansk.

VII Kl. Efter Karl Mortensens mindre Lærebog er gennemgaaet den danske Litteraturs Historie fra Poul Møller og ud; desuden Litteraturens Historie fra Hedenold og til Holberg. Det i Fjor læste er repeteret. Norges Litteratur efter Adskillelsen fra Danmark. Paludan-Müller: Abels Død og Benedict af Nursia; Drachmanns Digte 1872 og Dæmpede Melodier; H. Ibsen: En Folkefjende. Efter Ager-skov og Rørdam er læst af Dansk Litteratur før 1800: Side 12—15, 24—32, 58—62, 89—106. Af Dansk Litteratur efter 1800: Side 179—197, 210—213, 218—225, 268—279, 321—330, 339—344, 360—368, 374—381, 388—389, 400—402, 451—456, 578—587, 591—599, 600—607.

Svensk: Falbe-Hansen og Thyregod: Side 40—42, 48, 73—75, 85—89, 94—95, 97—101, 194—200, 203—204, 365—368, 371—372, 373—374.

Oldnordisk: Bertelsens Læsebog Side 38—47. Repeteret Eksamenspensummet.

Sproghistorie: Bertelsens Bog Side 7—8, 21—27, 29—34, 36—39, 62—80, 83—85, 88—95.

Der er skrevet 8 Stile.

I de to foregaaende Aar har Klassen gennemgaaet: Mortensens Mindre Lærebog fra Holberg—Blicher. Holberg: Jacob von Thyboe og Barselstuen; Wessel: Kærlighed uden Strømper; Oehlenschläger: St. Hansaftenspil, Helge og Væringerne i Miklagaard; Ingemann:

Valdemar den Store og hans Mænd; Blicher: En Landsbydegns Dagbog; Heiberg: Syvsoverdag og En Sjæl efter Døden; Poul Møller: En dansk Students Eventyr; Chr. Winther: Hjortens Flugt og Ringens Indskrift; Hertz: Amors Genistreger; H. C. Andersen: Lykkeper og Hønserethes Historie; Høstrup: En Spurv i Tranedans.

Agerskov og Rørdam: Dansk Litteratur *før* 1800: Side 184—194, 208—229, 236—254, 269—275, 278—283, 285—291, 293—300, 303—306, 309—337, 346—349.

Dansk Litteratur *efter* 1800: Side 7—11, 16—21, 34—37, 48—52, 57—71, 73—86, 89—126, 138—146, 150—151, 161—179, 206—210, 225—236, 247—266, 270—279, 286—290, 291—314, 348—352, 481—490, 520—528, 570—575.

Svensk: Falbe-Hansen og Thyregod: Side 119—138, 176—182, 200—201, 273—277. Runeberg: Molnets broder, Veteranen og Løjtnant Zidén.

Bertelsens Oldnordiske Læsebog Side 1—21.

Til Eksamen opgives:

Mortensens Mindre Lærebog fra Reformationen og ud. Oehlenschlægers Helge, Holbergs Jacob von Thybo, Poul Møller: En dansk Students Eventyr, Paludan-Müller: Abels Død og Benedict af Nursia.

Agerskov og Rørdam: I Side 89—93, 104—106, 184—194, 222—228, 269—273, 278—282, 303—306, 315—331. II Side 8—11, 16—18, 34—37, 73—78, 89—92,

98—111, 142—146, 161—162, 177—186, 210—217, 225—228, 251—256, 258—268, 268—272, 295—296, 297—300, 451—456, 388—389, 483—485, 488—490.

Svensk: Side 40—42, 48, 73—75, 85—89, 97—101, 176—182, 194—200, 203—204, 273—277, 366, 367—368, 371—372.

Oldnordisk: Side 13—21 og 38—47.

Gammeldansk: Side 21—23, 24—27, 31—34, 36—37, 38—39, 62—64, 66—70, 74—77, 93—95.

- VI Kl. Efter Karl Mortensens Mindre Litteraturhistorie er læst om Oehlenschläger, Grundtvig, J. L. Heiberg, Ingemann, Haüch, Henr. Hertz, H. C. Andersen, Paludan-Müller, Goldschmidt og Ploug. Prøver af alle de nævnte Forfatteres Værker er læst af og for Klassen. Af større Værker er læst Heibergs „En Sjæl efter Døden“ og de 7 første Sange af Adam Homo samt „Danserinden“.

Desuden er for Klassen oplæst Gunnlögs Saga samt Brudstykker af Njals Saga og Heimskringla.

Agerskov og Rørdam: Dansk Litteratur efter 1800. Side 16—37, 48—52, 59—64, 69—71, 82—85, 113—121, 126—129, 161—171, 192—197, 206—217, 268—279, 348—352.

Svensk: Geijer: Manhem, Vikingen og Odalbonden; Tegner: Sången, Mjältsjukan, „Den døde“, „Vid Svenska Akademiens 50-åra Minneshögtid“ og „Epilog v. Magisterpromotionen i Lund 1829“ (Brudst.)

Oldnordisk: Bertelsens Læsebog S. 1—27.

Stilopgaverne har været: 1) Hvorvidt kan Oehlenschlægers Liv kaldes et Aladdins Æventyr. 2) Hvilken af vore Sanser har størst Betydning for vor aandelige Udvikling. 3) Hvorfor rose gamle Folk ofte deres Ungdomstid paa en senere Tids Bekostning. 4) Familien Heibergs Betydning for dansk Aandsliv. 5) Dagspressens gavnlige og skadelige Virkninger. 6) Beskriv Ejendommelighederne ved en dansk Landsdel. 7) Paludan-Müllers „Adam Homo“, I Del. 8) Karakteristik af en berømt historisk Personlighed. 9) Hvor megen Sandhed er der i Ordet: Kundskab er Magt. 10) Kortfattet Biografi og Karakteristik af en dansk Forfatter.

V Kl. De vigtigste Forfattere inden for vor Litteraturs Guldalder er behandlede gennem Læsning af hele Værker og Litteraturprøver med mundtlige Oplysninger om deres Liv og Stilling i Litteraturen.

Paa Klassen er læst: Oehlenschlæger: Helge; Ingemann: Rainald Underbarnet; Blicher: Juleferierne og Kæltringer; Heiberg: En Sjæl efter Døden; Hertz: Svend Dyrings Hus; Poul Møller: En dansk Students Æventyr; Chr. Winther: Ringens Indskrift, Scene i et romersk Osteri, Annette, Fjældvandring ved Badet, flere af Træsnittene og Brudstykker af Reineckes Memoirer; Jacobsen: Fru Fønss.

Efter Agerskov og Rørdams Haandbog II: Side 16—18, 34—37, 48 52, 57—71. I Tilslutning hertil Hakon Jarls Død, Guld-

hornene, Wiedewelt, Hjemvé, Valravnen og Visen om Germond Gladensvend. 73 - 78, 89—92, 98—100, 105 - 112, 113 · 126, 138 · 141, 142, 145—146. Desuden Bisp Vilhelm og Kong Svend og Mester Ole Vind. 161 - 162, 172 179, 206—213, 218 228. Desuden Uranienborg og Tycho Brahes Farvel. 228—239, 247—266, 268 - 272, 274 - 279, 281, 286—290, 295 - 311, 381—388, 451 —458, 483—485, 488—490, 492—500, 512—528, 534 545, Stykker af H. P. Holst: Fra min Ungdom.

I *Svensk* er læst efter Falbe Hansen og Thyregods Haandbog. Topelius: Pikku Matti; Runeberg: Idyll och epigram, Flickans klagan, Kyrkan, Några Ord om lefnadssättet i Saarijärvi socken; Rydberg: Realisten Åbrandsson; Geijerstam: Ur „Mina Pojkar“, Min första allmogeberättelse; Selma Lagerlöf: En saga om en saga, Morbror Ruben, Värmlands Pris; Berger: En af dem og Røsten som kallade. Desuden flere Digte af Snoilsky, Frøding og Karlfeldt.

Der er skrevet 14 Stile og 5 af Disciplene har holdt Foredrag paa Klassen.

- IV Kl. Klassen har læst „Hjortens Flugt“, „Genboerne“, Goldschmidts Udvalgte Arbejder v. Bokkenheuser, Goldschmidt: „Ravnen“; Chr. Winther: Udvalgte fortællende Digte v. Alfred Ipsen; samt nogle Stykker i Agerskov og Rørdams Læsebog.

Svensk: Nils Holgerssons Resa. Side 126 —150 incl., Fänrik Ståls Sägner: Fänrik Stål,

Veteranen, Løjtnant Zidén, Torpflickan og Sven Dufva.

12 danske Stile.

Til Eksamen opgives: Genboerne, Goldschmidts Udv. Arb. Side 1 68, Chr. Winther: Udv. Digte. Side 17 46 og 50—60, samt efter Agerskov og Rørdams Læsebog Side 160—164, 180—202, 220—224, 241—251, 320—326, 334—346, 368—378 og 394—400.

I *Svensk* opgives Nils Holgersens Resa Side 129—150, samt Digtene af Fänrik Ståls Sägner.

- III Kl. Oplæsning efter Agerskov og Rørdams danske Læsebog for Mellemlklasserne. Klassen har desuden læst: Chr. Winthers Træsnit og Hjortens Flugt; C. Møller: Paa Farten; en Del af Blichers Noveller; nogle af H. C. Andersens Eventyr; Fortællinger af Zacharias Nielsen. For Klassen er oplæst en Del danske Digte og nogle af Bjørnsøns Sange.

En Stil hver Uge, dels Genfortællinger, dels Fristile.

I *Svensk* er læst c. 120 Sider af Selma Lagerlöf: Nils Holgerssons underbara resa.

- II Kl. Øvelser i Oplæsning efter F. Christensens danske Læsebog. Desuden er læst: Oehlen-schlægers Aladdin, nogle af H. C. Andersens Æventyr, Stykker af Carit Etlar og Hauch og Fortællinger af Zacharias Nielsen.

Øvelse i Analyse efter O. Lange. Nogle Digte er læst udenad efter Læsebogen.

En Stil om Ugen.

I Kl. Oplæsning efter Olaf Langes Læsestykker for I. Mellemskoleklasse. Analyse efter Olaf Langes Sproglære. Vers er lært udenad efter Læsebogen og Sangbogen. Som Regel to Stile om Ugen, skiftevis Genfortælling og Diktat med Hjemmeforberedelse efter Poulsens Retskrivningsøvelser.

Engelsk.

VII Kl. *Den ny-sproglige Linie*: Macaulay: Lord Clive. Samme: Masterpieces. Kipling: Three Mowgli Stories. Dickens: David Copperfield, Kap. 1—20 (selvstændigt læst). Western: Engelske Institutioner. Repetition af Eksamenspensummet. 1 Stil om Ugen, mest Oversættelse fra Dansk, til Dels efter Ad. Hansens Stiløvelser, hvoraf Stk. 109—120 er gennemgaaet.

I de to foregaaende Aar har Klassen gennemgaaet: Shakespeare: Macbeth. Ad. Hansen: Engelske Digtere I og II. Jespersen: The England and America Reader. Macaulay: *England before the Restoration*, ved Ihle. Dickens: *Tale of two cities* (Velhagen & Klasing). Massey-Harnisch: *In the Struggle of Life*. Conway: *Called back*. Orczy: *The Scarlet Pimpernel*. Ad. Hansens Stiløvelser, Stk. 1—108. Magnussen: *Kortfattet engelsk Grammatik*.

Til Eksamen opgives: Ad. Hansen: Engelske Digtere I, Side 16—24, 29—34 og II, S. 7—13, 62—69. Jespersen: The Eng-

land and America Reader, 2. Udg., Side 81—123. Macaulay: Lord Clive, første Halvdel. Kipling: Mowgli's Brothers.

Den klassisk-sproglige og den matematisk-naturvidenskabelige Linie: Orczy: The Scarlet Pimpernel, Side 218—312. Macaulay: Masterpieces, Side 1—70. Repeteret Massey-Harnisch: In the Struggle of Life, S. 1—54, hvilket opgives som Grundlag for Prøve i Talefærdighed.

I de to foregaaende Aar er læst: Massey-Harnisch: In the Struggle of Life. Conway: Called back. Orczy: The Scarlet Pimpernel, S. 1—217. Jespersen: The England and America Reader, S. 98—121.

VI Kl. *Den ny-sproglige Linie:* Brekke og Western: Engelske Forfattere II, Side 18—124 og 176—212. Ad. Hansen: Engelske Digtere II. Shakespeare: The Merchant of Venice, udg. v. Collin. Kursorisk er læst Jack London: White Fang.

Ad. Hansens Stiløvelser indtil Stk. 111 incl. 1 Hjemmestil om Ugen.

De andre Linier: Bøgholm og Madsens Eng. Læsebog for Gymnasiet, Side 105—117, 131—139, 163—176. Ballads of British History, Side 7—14, 18—20, 23—25, 38—40. Macaulay's Essay on Hastings.

V Kl. *Hele Klassen.* Finnemore: Social Life in England II, Side 1—131, 156—231.

Den ny-sproglige Linie desuden: Brekke og Western: Udv. af eng. Forf. for Gymnasiet's 1ste Klasse, Side 1—125. Af Ad.

Hansens Stiløvelser er gennemgaaet Stk. I —60, dels skriftlig, dels mundtlig. Enkelte Genfortællingsstile. Magnussen: Kortfattet engelsk Grammatik er benyttet.

- IV Kl. Otto Jespersen: Engelske Læsestykker med Øvelser, Side 79—179. Til Eksamen opgives Side 113—123, 125—139 og 151—179.
- III Kl. Otto Jespersen: Engelske Læsestykker med Øvelser, Side 1—113.
I ugentlig Diktatstil paa Klassen.
- II Kl. Jespersen og Sarauw: Eng. Læsebog for Mellemskolens lavere Klasser, Side 38—105,
I ugentlig Diktatstil paa Klassen.
- I Kl. Jespersen og Sarauw: Engelsk Begynderbog første Del og af anden Del Side 1—30.

Tysk.

- VII Kl. (ns) Ingerslev og Vibæk: Deutschland I, Side 142—186. Aufsätze zeitgenössischer Schriftsteller III, Side 1—34, 69—119, 150—171. Repetition af det opgivne Pensum (se nedenfor). Kursorisk: Sidste Halvdel af G. Frensen: Peter Moors Fahrt nach Südwest. Sudermann: Der Katzensteg; deraf Kap. 3 og 4 benyttet til Taleøvelser. Benyttet Vibæks Sproglære for Gymnasiet. Hver anden Uge et skriftligt Arbejde, mest Genfortællinger, enkelte Oversættelser fra Dansk.

I de to foregaaende Aar har Klassen gennemgaaet: Schiller: Marie Stuart; Knauth: Auswahl deutscher Gedichte, ca. 65 Normal-

sider; Ingerslev og Vibæk: Deutschland I, Side 23—41, 63—142, 186—206; J. Kaper: Fem tyske Noveller; P. v. Schönthan: Die zwei Grazien, Zwei Verbrecher; G. Frenssen: Peter Moors Fahrt nach Südwest (Halvdelen). Kapers Stiløvelser for Mellemlasserne.

Til Eksamen opgives: Schillers Marie Stuart III og V. Akt; Knauths Auswahl Nr. 43, 83—91, 98—99, 161—162; Aufsätze zeitgenössischer Schriftsteller III, Side 69—94.

Som Grundlag for Samtaleprøve:

Sudermann: Der Katzensteg, Kap. 3 og 4.

VI Kl. (ns) Schillers Wilhelm Tell, Knauths Auswahl Nr. 43, 79—81, 83—91, 96—110; Ingerslev og Vibæk: Deutschland II, Side 70—95, 104—119; Deutschland I, S. 166—206. Kursorisk: Hackländer: Soldatenleben im Frieden (Slutn.); Ein Tag bei dem Manöver; Wilbrandt: Der Lotsenkommandeur, Am heiligen Damm, Der Mitschuldige. Forelæst for Klassen en lille Fortælling af Hackländer og Max Dreyer: Vater und Sohn. — Kapers Stiløvelser for Mellemlasserne, sidste Halvdel. Vibæks Sproglære for Gymnasiet, første Halvdel. Hver anden Uge et skriftligt Arbejde, dels Genfortællinger, dels Oversættelser fra Dansk, samt prosaisk Gengivelse af „Apfelschuss-Szene“ i Wilhelm Tell og af Schillers Digt: Ring des Polykrates.

V Kl. (ns) Ingerslev og Vibæk: Deutschland II, Side 1—14, 19—27, 51—66, 88—95, 104—145, 160—175, 184—192, 233—253; deraf 133—145 og 233—253 benyttet til Taleøvelser.

- Af Gustav Frenssen: Jörn Uhl statarisk Side 1—37, dernæst mest kursorisk S. 37—126. Endvidere kursorisk: G. Freytag: Die Journalisten; Storm: Von jenseits des Meeres. — Kapers Stiløvelse for Mellemlklasserne. — Gennemsnitlig 3 skriftlige Arbejder om Maa-neden, dels Oversættelser fra Dansk, dels lettere Genfortællinger.
- IV Kl. Reinckes Læsebog for Mellemskolen, Side 41—59, 132—229. Reinckes Grammatik. Nogle skriftlige Øvelser, mest Genfortælling.
- III Kl. Ingerslev og Vibæks Begynderbog, Side 100—124, og Læsebog for Mellemskolen, Side 3—90. Vibæks Grammatik. Nogle skriftlige Øvelser.
- II Kl. Ingerslev og Vibæk: Begynderbog, Side 1—89.

Fransk.

- VII Kl. Bødtker og Høst: Franske Læsestykker Side 103—109, 177—208, Ex tempore gennem-gaaet omtrent 50 Sider af samme Bog. Glahn: Lectures variées I (Michelet). Stigaard: Esquisses et contes modernes II (Daudet).
- I de to foregaaende Aar har Klassen gennem-gaaet Jespersen og Stigaards Begynder-bog og det meste af Bødtker og Høsts Læse-stykker.
- VI Kl. Bødtker og Høst: Franske Læsestykker, Side 1—43, 103—177. Benyttet Olaf Nielsens Grammatik.
- V Kl. Jespersen og Stigaards Franske Lærebog for Begyndere: hele Bogen.

Historie.

VII Kl. P. Munchs Verdenshistorie II, fra Ludvig XIV's Tid (S. 136). Ottosens Nordens Historie fra Enevældens Indførelse (S. 161). Samfundskundskab efter Munchs Lærebog: Afsnittene om Stats- og Kommunestyrelse og Samfundets økonomiske Liv.

De foregaaende Afsnit af Munchs Verdenshistorie og Ottosens Nordens Historie er gennemgaaet i forrige Skoleaar. Speciale i Historie er ikke gennemgaaet.

Til Eksamen opgives: Verdenshistorien fra 1643 (Munch II fra Side 136). Nordens Historie fra Christian VII's Tronbestigelse (Ottosen, 3. Udg. S. 197). Samfundskundskab efter Munch 4. Udg. Side 1 - 55, 124 - 165.

VI Kl. Munchs Lærebog i Verdenshistorie I og II til Ludvig XIV's Tid (Side 136) Ottosens Nordens Historie til Enevældens Indførelse (Side 161).

V Kl. har ikke faaet Undervisning i Historie i dette Skoleaar.

IV Kl. Den nyeste Tids Historie efter Ludvig Schmidts Lærebog for Mellemskolen II, fra Side 121 Bogen ud.

III Kl. L. Schmidts Lærebog for Mellemskolen II, Side 1—116.

II Kl. Ludv. Schmidt: Lærebog i Historie for Mellemskolen I, Side 134 Bogen ud, II, Side 1—28.

I Kl. Ludv. Schmidt: Lærebog i Historie for Mellemskolen I, Side 1—134.

Geografi.

VII Kl. *De sproglige Linier.* Klassen har ikke faaet Undervisning i Geografi i dette Skoleaar. I V Klasse (1ste Gymnasieklasse) har den gennemgaaet M. Vahl Almindelig Geografi, Side 31—55, 61—69 med nogle Forbigaaelser.

Den matem.-naturv. Linie. M. Vahl: Geografi for Gymnasiet, Side 85—132.

I de to foregaaende Aar har Klassen læst M. Vahl: Geografi for Gymnasiet, Side 135—269.

Til Eksamen opgives M. Vahl: Geografi for Gymnasiet, Side 85—269.

V Kl. *De sproglige Linier.* I. Heegaard, M. Vahl og A. Krogh: Naturkundskab for Gymnasiets sproglige Linier, I Del, Side 169—241. Tegning af et Kort over Jordens Plantebælter.

Den matem.-naturv. Linie. M. Vahl: Geografi for Gymnasiet, Side 135—269. Tegning af et Kort over Jordens Plantebælter.

IV Kl. P. Andersen og Vahl: Geografi for Mellem-skolen II, fra Side 62 Bogen ud.

III Kl. P. Andersen og Vahl: Geografi for Mellem-skolen II, Side 26—88. Øvelse i Korttegning.

II Kl. P. Andersen og M. Vahl: Geografi for Mellem-skolen I, fra Alperne Bogen ud; II Afrika. Korttegning.

I Kl. C. C. Christensens Geografi for Mellem-skolen, Side 1—47. Øvelse i Korttegning.

Naturhistorie.

VII Kl. *De sproglige Linier.* P. Heegaard, M. Vahl og A. Krogh: Naturkundskab for Gymnasiets

sproglige Linier II. I det næstforegaaende Aar har Klassen gennemgaaet en sammenlignende Oversigt over Hvirveldyrene og disses Afstamning med Benyttelse af Boas: Dyrerigets Naturhistorie; Warming: Plantelivet; Blomsterplanternes Bygning.

Den matem.-naturv. Linie. A. Krogh: Fysiologi for Gymnasiet. I de to foregaaende Aar har Klassen læst: Victor Madsen og Bøving-Petersen: Geologi for Gymnasiet I. Med Benyttelse af Skolens Mikroskoper er gennemgaaet Typer af lavere og højere Planter.

VI Kl. *Den matem.-naturv. Linie.* Victor Madsen og Bøving-Petersen: Geologi for Gymnasiet, Side 1—16, Side 63 Bogen ud. Gennemgangen af Mosser, Bregner m. m. samt Blomsterplanternes Anatomi med Benyttelse af Skolens Mikroskoper er afsluttet. A. Krogh: Fysiologi for Gymnasiet. Alkohollære samt Bakterier efter Severin Thomsen: Vore Sygdomme.

V Kl. *De sproglige Linier.* I. Heegaard, M. Vahl og A. Krogh: Naturkundskab for Gymnasiets sproglige Linier II, Side 3—66.

Den matem.-naturv. Linie. Victor Madsen og Bøving-Petersen: Geologi for Gymnasiet, Side 17—63, 83—96. Med Benyttelse af afskreven Tekst og Mikroskoper er gennemgaaet Typer af Alger, Bakterier og Svampe. Dyrkningsforsøg.

IV Kl. Bøving-Petersen og Alb. Stockmarr: Zoologi for Mellemkolen II, Orme, Bløddyr, Straaledyr samt Mennesket. Simonsen og Balslev:

- Botanik for Mellemskolen, Hæfte IV, samt nogle Arter efter I, II og III Hæfte. E. Tryde: Skoleflora benyttet.
- III Kl. Samme Bøger. Zoologi: Fiske og Insekter med Benyttelse af Brehm: Dyrenes Liv. Botanik: III Hæfte. Vilh. Balslev og Kr. Simonsens Botanik for Realklassen: Nælde-, Viol-, Storkenæb-, Stenfrugt-, Æble-, Nat-skygge-, Maskeblomst-, Rublad- og Læbeblomstfamilierne.
- II Kl. Samme Bøger. Zoologi: Fuglene fra Spurvehøgen samt Krybdyr og Padder. Botanik: III Hæfte. Plantebestemmelse med Benyttelse af E. Tryde: Skoleflora.
- I Kl. Samme Bøger. Zoologi: Pattedyr og Fugle til Svalen. Botanik: I Hæfte.

Latin.

- VII Kl. *Den klassisk-sproglige Linie*. Cæsar de bello Gallico V, Kap. 24—58. Livius IX, Kap. I—VII, 5. Sallustius: Catilina. Horatius: Carmina I, 1, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 14, 19, 20, 22; Epistulae I, 1, 2, 4, 6, 7, 8, II, 1 og Saturae II, 8. Catullus: Carmina 4, 31, 14, 5, 3, 62. Eksamenspensummet repeteret. 1 Version om Ugen.

Kursorisk er læst efter Pio og Fibiger: Udvalgte Stykker p. 117—121 (bell. Gall. 7,13 og 7,16—7,28 og 7,77), 211—216 (Liv. 21,30—21,37), 216—219 (Liv. 22,4—22,7), 219—223 (Liv. 22,44—22,50), 223—224 (Liv. 23,8—23,9), 224—228.

(Liv. 30,12—30,15), 71—77 (Cic. Ad fam. 5,7; 14,4; Ad Att. 3,13; 3,19; Ad fam. 14,3; Ad Att. 4,1). Desuden af Saxo: Convivium Roskildense.

I de to foregaaende Klasser er læst Cæsar de bello Gallico IV; Cornelius Nepos: Epaminondas; Livius V, 33—49; Cicero pro Sexto Roscio, Kap. 6—29, in Catilinam I og II og Cato major. Ovidius: Metamorphoser: Cadmus, Verdensaldrene, Deucalion, Pyramus og Thisbe. Horatius: Carmina II, 1, 3, 4, 6, 7, 8, 12, 14, 15, 16, 18, 20.

Til Eksamen opgives Caesars V, 24—58; Cicero: Cato major; Sallustius; Catilina; Horatius: Carmina I, 1, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 14, 19, 20, 22; Epistulae I, 2, 4, 6, 7, 8, II, 1, og Saturae I, 8.

VII Kl. *Den ny-sproglige Linie.* Cæsars Gallerkrig, 3. Bog. Middelalderlige Forfattere ved Gertz, Side 33—44, 53—69, 79—83, 105 og 112 (ialt 32 Sider).

I de to foregaaende Aar har Klassen gennemgaaet: Cæsars Gallerkrig, 4. og 5. Bog. Ciceros Tale for det maniliske Lovforslag. Fibiger og Pio: Udvalgte Stykker af Cicero, Cæsar, Cornelius, Sallustius og Livius, Side 130—35, 140—45 (Corn. Nepos, Themistokles og Epaminondas), 242—44 og 251—54 (Livius, Hannibal begiver sig til Kong Antiokhos samt Cato den ældre i Spanien). Ovids Metamorphoser ved Bloch, Cadmus.

Til Eksamen opgives: Cæsars Gallerkrig, 3. Bog. Ciceros Tale for det maniliske Lov-

forslag. Fibiger og Pio: Udvalgte Stykker, Side 130—35, 242—44 og 251—54. Middealderlige Forfattere ved Gertz, Side 36—44 og 60—69.

VI Kl. *Den klassisk-sproglige Linie*. Cicero: Pro lege Manilia, Kap. 20 Bogen ud. Livius: Bog 23, Kap. 1—30. Ovid: Heroides I. Amores I, 3. III, 3. Tristia I, 3. IV, 10 (i alt 472 Vers). Horats's Oder: I, 1—4, 7, 9, 13, 16, 17, 20—22, 29—31, 34—38. II, 1, 3, 6—10. Breve: I, 2, 4, 6, 7. II, 1. Satirer: I, 9. II, 5 (i alt af Horats 1559 Vers). Ca. 10 Versioner.

VI Kl. *Den ny-sproglige Linie*. Cæsar: De bello Gallico IV, 18 Bogen ud. Cicero: Pro lege Manilia. Livius: Bog 23, Kap. 1—20. Seneca, udgivet af Gertz, Hæfte II, Side 1—35.

V Kl. Østergaard: Latinsk Læsebog for 1. Gymnasieklasse, de første 41 Sider, undtagen Stykke 16, indeholdende Stykker af Cicero, Cæsar, Justinus, Cornelius Nepos, Livius, Sallust; Cæsars Gallerkrig III Bog samt af IV Bog 9 Sider; fremdeles Ovids Metamorphoser: Phaeton, Vers 1—360; ialt ca. 85 Sider à 1300 Bogstaver.

Den klassisk-sproglige Linie har desuden læst: Ciceros første catilinariske Tale samt Halvdelen af anden catilinariske Tale.

IV Kl. Mikkelsen: Latinsk Læsebog for Begyndere, Side 1—41.

Græsk.

VII Kl. Iliaden III, Vers 1—382 og VI (i alt 911 Vers af Hømer). Tregders Anthologia Græca,

2. Udgave, 339 Vers (Elegier 1, 3, 5, 7—9, 11, 13; Epigrammer 1—7, 11, 14, 17, 18; meliske Digte A, 5—7, 9—11, 13, 16—18, 22, 24). Herodot efter Bergs Udvalg, Side 36—45 (10 Sider = 12 Teubnersider). Xenophons Memorabilia I, 1, 2 § 1—17 og § 32—49; II, 3—4, 7, 9—10; III, 1, 5—7 (ialt 36 Teubnersider). Hudes græske Elementar­bog II, Side 54—58. Platon, Apologien.

I de to foregaaende Aar har Klassen gennemgaaet: Hudes græske Elementar­bog II, Side 1—32 og 74—88 (Udvalg af Xenophons Anabasis og Hellenika). Herodot efter Bergs Udvalg, Side 1—4, 7—11, 14—16 og 19—36 (27 Sider = 33 Teubnersider). Iliaden I; Odysseen V, Vers 262—493, VI, VII og VIII, Vers 1—265 (ialt 1786 Vers af Homer).

Til Eksamen opgives: Iliaden I og VI; Odysseen VI og VII; de ovenfor nævnte 339 Vers af Tregders Anthologia Græca. Herodot, Side 1—4, 7—11, 14—16 og 19—29. Hudes Elementar­bog II, Side 23—32 og 74—77. Xenophons Memorabilia II, 3, 7, 9—10 og III, 6. Platon, Apologien.

Benyttet Berg og Hudes Formlære og Hudes Syntax. Gennemgaaet Sechers græske Litteraturhistorie med nogle Forbigaaelser; dertil knyttet Oplæsning af en Del lyriske Digte ved Thor Lange samt Scener af Aristophanes ved N. V. Dorph og P. A. Rosenberg.

VI Kl. Iliaden I, II, Vers 1—494 og III, Vers 1—382

(ialt 1487 Vers af Homer). Herodot efter Bergs Udvalg, Side 1—4, 7—11, 14—16, 25—36 og 77—88 (31 Sider. = 38 Teubnersider). Hudes græske Elementarbog II, Side 41—58 og 78—88.

Benyttet Berg og Hudes Formlære og Hudes Syntax. Læst Sechers Mytologi, 4. Udg., Side 77—94 (den troiske Sagnkreds).

V Kl. Hudes græske Elementarbog I og II, Side 1—41 og 74—77. Benyttet Berg og Hudes Formlære og Hudes Syntax. Læst Sechers Mytologi, 4. Udg., Side 10—77 med adskillige Forbigaaelser.

Oldtidskundskab.

VII Kl. (ns + mn). Græsk Kunsthistorie er gennemgaaet efter Sechers Lærebog med Illustrationer hos Luckenbach. Ciceros Tale for S. Roscius (ov. Thoresen). Aristofanes: Skyerne (ov. Koch). Platons Sokrates i Fængslet og Sokrates's Død (ov. Gertz).

I de to foregaaende Aar er læst 8 Sange af Odysseen og 3 Sange af Iliaden, Brudstykker af Herodot, Aischylos: Perserne, Sofokles: Kong Oidipus og Antigone, Apuleius: Amor og Psyche. Mytologi og Litteraturhistorie er gennemgaaet i Foredrag.

Til Eksamen opgives: Odysseen 6., 7., 9., 10. og 21. Sang. Sofokles: Kong Oidipus. Herodot i Hudes Udvalg, 2. Hæfte: Platon: Kriton og Faidon (ov. Gertz). Ciceros Tale for Roscius (ov. Thoresen).

VI Kl. (ks). Læst: Iliaden 18., 19. og 21.—24. Sang (inkl.) i Wilsters Oversættelse; Sophokles: Kong Oidipus og Antigone (ov. af Thor Lange) samt Elektra (ov. af Siersted); Euripides: Iphigenia i Aulis og Iphigenia i Tauri (ov. af Wilster); Aristophanes: Skyerne (ov. af Koch), Begyndelsen af Ridderne (ov. af Dorph) samt en Del af Lysistrate (ov. af Rosenberg i „Grækeraanden“); Plautus: Krigsfangerne (ov. af Forchhammer). Gennemgaaet den græsk—romerske Kunsthistorie efter Sechers Lærebog, 2. Udg.

VI Kl. (ns + nr). Herodot i Hudes Udvalg, 1. Hæfte. Aischylos: Perserne (ov. af N. V. Dorph); Sofokles: Kong Oidipus (ov. Thor Lange); Antigone og Oidipus i Kolonos (ov. N. V. Dorph). Begyndt paa Gennemgang af Kunsthistorie efter Secher og Luckenbach.

V Kl. Iliaden 1. og 6. Sang; Odysseen 1., 2., 3., 6. og 9. Sang. Gennemgaaet Dele af den græske Bygningskunst efter Luckenbach.

Matematik og Regning.

VII Kl. (ks + ns). N. Nielsen: Mindre Lærebog i Aritmetik, fra Side 56 Bogen ud. Kragh: Mindre Lærebog i Geometri, fra Side 89 Bogen ud.

I de to foregaaende Aar har Klassen gennemgaaet de samme Lærebøger fra Side 1 til henholdsvis Side 56 og Side 89.

Til Eksamen opgives: Potens, Rod, Logaritmer, Rækker, ligedannede Figurer, trigonometrisk Trekantbestemmelse og Cirkelns Omkreds og Areal.

VII Kl. (mn). Dimittenderne har i de tre sidste Klasser læst Nielsens Aritmetik og Trigonometri, Kraghs Geometri og analytisk Geometri, Petersens Stereometri, Infinitesimalregning, dels efter Nielsens Bog, dels efter Petersens og dels efter mundtlig Forklaring.

I dette Skoleaar er gennemgaaet Stereometrien, den analytiske Geometri fra Cirklen og Integralregningen.

Til mundtlig Eksamen opgives: Aritmetiken og Infinitesimalregningen og Trigonometriens Anvendelse paa Trekantløsningen.

VI Kl. (ks + ns). Jul. Petersens Aritmetik for Gymnasier Side 1 til Side 48. Sammes Lærebog i Plangeometri Side 1—31.

VI Kl. (mn). Petersens Trigonometri og Stereometri og analytisk Geometri til Parablen.

V Kl. (ks + ns). Jul. Petersens Aritmetik for Gymnasier, Side 1—48. Sammes Lærebog i Plangeometri Side 1—31.

V Kl. (mn). Jul. Petersens Aritmetik for Gymnasier (hele Bogen). Sammes Lærebog i Plangeometri (hele Bogen). Sammes Lærebog i Trigonometri Side 1—37.

IV Kl. Pio: Aritmetik for Mellemskolen Side 58 Bogen ud. Foldberg: Geometri for Mellemskolen Side 51 Bogen ud. Opgaver i praktisk Regning efter Cronfelt & Nielsens Regnebog III.

III Kl. Jul. Petersens Aritmetik for Mellemskolen: De fire Regningsarter, Ligninger med én og flere ubekendte, Ligninger i Ord. Foldbergs Geometri: Ind- og omskrevne Polygoner til

ensvinklede Trekanter. Repeteret forfra. Efter Pedersen og Røttings Regnebog I og II Procentregning og Værdipapirer.

II Kl. Cronfelt & Nielsen: Regnebog for Mellemskolen II, fra Side 72 Bogen ud. Jul. Petersen: Geometri for Mellemskolen Side 1—35.

I Kl. Pedersen & Rötting: Regnebog I.

Naturlære.

VII Kl. (ks + ns). Repeteret Sundorphs Fysik for Mellemskolen og Realklassen med Tilføjelser samt P. Heegaard: Astronomi for Gymnasiets sproglige Linier.

Til Eksamen opgives det læste Pensum. Pensummet læst første Gang i VI Kl.

VII Kl. (mn). Dimittenderne har i de tre sidste Klasser læst Petersen og Forchhammers mekaniske Fysik og Astronomi, Petersens Elektricitet, Lyslære og Varmelære og udført en Mængde Forsøg.

I dette Skoleaar er foruden en Del af Forsøgene gennemgaaet den mekaniske Fysik fra Bevægelseslæren og Astronomien.

Til mundtlig Eksamen opgives Magnetisme, Elektricitet og Lyslære samt 15 af Forsøgene.

Kemi: Jul. Petersen: Kemi for Gymnasiet, Side 95 Bogen ud.

Til Eksamen opgives: Side 1—46, 59—76, 87—107.

VI Kl. (ks + ns). Elektricitet efter Sundorphs Fysik

- for Mellemkolen og Realklassen med Tilføjelser. P. Heegaard: Astronomi for Gymnasiets sproglige Linier.
- VI Kl. (mn). Petersens Elektricitet og Lyslære. Kemi: Jul. Petersens Kemi for Gymnasiet fra Siliciumgruppen til Aluminiumgruppen.
- V Kl. (mn). Petersen og Forchhammer: Mekanisk Fysik, til Bevægelse. Petersens Varmelære. Kemi: Jul. Petersens Kemi for Gymnasiet til Silicium. (Side 83).
- IV Kl. Th. Sundorphs Lærebog i Fysik for Mellemkolen II. Jul. Petersens Kemi for Mellemkolen, repeteret fra Baser, Syrer og Salte Bogen ud.
- III Kl. Th. Sundorphs Lærebog i Fysik for Mellemkolen I: Elektricitet. Jul. Petersens Kemi for Mellemkolen fra Baser, Syrer og Salte Bogen ud.
- II Kl. Th. Sundorphs Lærebog i Fysik for Mellemkolen I til Elektricitet. Jul. Petersen: Kemi for Mellemkolen til Baser, Syrer og Salte.

Frihaandstegning.

I Klasse har i første Halvaar tegnet efter Tegneinspektør Andersens Vægtavler, i sidste Halvaar efter lettere fritstaaende Genstande. II Klasse har fortsat med sværere fritstaaende Genstande, ofte anbragte i en vanskeligere Stilling; senere paa Aaret har Klassen tegnet efter udstoppede Fugle og flere efter lettere Gibsfigurer. III Klasse har fortsat Øvelserne fra de foregaaende Aar; senere smaa draperede Menneskefigurer og Gibsmodeller, saasom Haand, Fod, Hund og Løve. Nogle faa har

tegnet i det frie efter Naturen, og et Par flinke Elever har gengivet en Gibsmodel af et Menneskeansigt.

Sang og Musik.

Med Undtagelse af IV Klasse har hver Klasse haft 2 ugentlige Timer i Sang (herunder Øvelser, Tonedannelse og Nodelæsning samt Nodeskrivning efter Diktat), hvoraf en har været Sammensangstime. Der er i Aarets Løb indøvet 10 flerstemmige Sange. IV Klasse har kun haft 1 ugentlig Time. 5 Disciple af de øverste Klasser har været helt fritagne for Sang. 34 Disciple har faaet Musikundervisning, 23 i Piano og 11 i Violin.

Sløjd.

I I og II Klasse er Brugen af Sav og Høvl indøvet. I begge Klasser er Arbejderne udførte efter Tegning eller Model ved Enkeltmandsundervisning. 10 Disciple af III og IV Klasse har i Vintermaanederne haft 2 ugentlige Sløjdtimer.

Skolehaven.

I Skolehaven, hvor der i Foraaret 1908 er 71 Disciple, som har Jordstykker til Dyrkning i Fritiden, arbejder III, II og I Klasse hver 2 Timer om Ugen fra 1ste April til 1ste November. Arbejdet har bestaaet dels i Rydning af Resten af en gammel Vold og Vedligeholdelse af Gangene, dels i Dyrkning af de almindeligste Køkkenurter: Asperges, Rabarber, Artiskok, Jordbær, Kaal m. m., samt Frugtbuske og Vildstammer til Formering og Forædling og Frøavl af en- og to-aarige Planter. Hver

Klasse har sit Stykke Jord at dyrke i Fællesskab eller (for III. Klasses Vedkommende) fordelt paa Hold, dog saaledes, at hver Discipel saar og dyrker sine Planter, som kan blive hans Ejendom. Varmebedene benyttes til Tiltrækning af Blomster- og Køkkenhaveplanter. Saavidt muligt dyrkes de Planter, som forekommer i vedkommende Klasses Pensum i Botanik. Frugttræbeskæring vises paa Disciplenes egne Dværgtræer.

Gymnastik og Sport.

Gymnastiktimerne har som sædvanlig i Tiden fra Midten af Oktober indtil Slutningen af April været anvendte til Øvelser i Gymnastiksalen; i den øvrige Del af Aaret dels til Øvelser paa Sportspladsen — Cricket og Fodbold — dels til Badning samt Riffelskydning for de 3 øverste Klasser.

Gymnastikpræmier er tildelt J. Jerichau, V. Ewald og T. S. Nielsen, alle af VII Kl.; Skydepræmie er tildelt Kn. Jespersen af VII Kl.

Ved Udgangen af forrige Skoleaar var alle Disciple Svømmere, ca. $\frac{2}{3}$ Frisvømmere.

VII Kl. har i alle 4 ugentlige Gymnastiktimer dannet et Hold; VI og V har tilsammen dannet et Hold; IV og III har haft de to Timer sammen og 2 Timer hver for sig; II og I har dannet et Hold.

Gymnastikpræsentation af Skolens to øverste og to nederste Klasser afholdtes 22. Marts for Chefen for 4. Dragonregiment Hr. Oberstløjtnant Thomsen.

Følgende Sportskampe har været afholdt i Aarets Løb:

1) Cricketkamp paa Herlufsholm med Næstved Idrætsklub den 12. September 1909. Herlovianerne sejrede med 1 Halvleg og 8 Points.

2) Fodboldkamp paa Herlufsholm med Næstved Idrætsklub den 24. Oktober 1909. Herlovianerne sejrede med 5 Maal mod 1.

3) Fodboldkamp i Birkerød 7. November 1909 med Disciplene fra Birkerød Kostskole. Herlovianerne sejrede med 4 Maal mod 2.

4) Fodboldkamp paa Herlufsholm med Næstved Idrætsklub 10. April 1910. Herlovianerne sejrede med 5 Maal mod 4.

5) Fodboldkamp paa Bogø med Disciple fra Bogø Realskole den 5. Maj 1910. Herlovianerne sejrede med 5 Maal mod 2.

6) Fodboldkamp paa Herlufsholm 8. Maj 1910 med Disciple fra Nykøbing Katedralskole. Herlovianerne sejrede med 7 Maal mod 2.

7) Cricketkamp paa Herlufsholm 23. Maj 1910 med Disciple fra Sorø Skole. Sorøerne sejrede med 9 staaende Gærder.

8) Cricketkamp mellem Disciplene indbyrdes 3. Juni. De af Skolen udsatte Præmier tilfaldt K. Zahle, A. Elgaard, T. S. Nielsen af VII Klasse og B. Hage og Holger Jespersen af VI Klasse.

Paa Skydebanen er afgivet ca. 1400 Skud til otte-delt Skive (17 Disciple i VII Kl. 50 Skud hver paa 150 Alen; 11 Disciple i VI Kl. hver 50 Skud, dels paa 100, dels paa 150 Alen).

Resultatet af Skydningen i VII Kl. har været følgende:

	Antal Skud.	Træf- fere.	Points.	Gennem- snits- points.	Præmie
Kn. Jespersen	50	50	376	7,52	1. Pr.
Sv. Jespersen	50	50	374	7,48	
J. Jerichau	50	50	365	7,30	
A. Elgaard	50	50	350	7,00	
T. Keiser-Nielsen	50	50	319	6,38	
Aa. Lindegaard	50	50	313	6,26	
E. Vium	50	50	308	6,16	
K. Studnitz-Petersen	50	50	306	6,12	
J. Nordentoft	50	50	306	6,12	
K. Zahle	50	50	306	6,12	
K. Ahlefeldt	50	50	303	6,06	
E. Traustedt	50	49	303	6,06	
T. S. Nielsen	50	50	298	5,96	
P. Opstrup	50	48	293	5,86	
Fr. Dorph Hansen	50	50	286	5,72	
J. Maës	50	49	267	5,34	
J. Lunn	50	50	260	5,20	

Salonriffelskydning er øvet med V Kl.

Andre Meddelelser.

I Aaret 1875 udkom den første Samling *Meddelelser om Dimitterede fra Herlufsholm*, udgivet af Overlærer *Leth* og stud. polit. (nu Landsarkivar) *G. L. Wad*. Denne Samling, som omfattede Tidsrummet fra Skolens Stiftelse til 1875, blev senere af Arkivar *Wad* udvidet med Tilføjelser og fortsat indtil Aaret 1886. En Fortsættelse indtil 1905 med supplerende Oplysninger om de siden 1820 dimitterede Herlovianere er nu afsluttet og har Gehejmeetatsraad *S. Hennings* til Forfatter. Den samme har tidligere (1903—1906) i Forbindelse med Professor *O. Jensen* udgivet *Meddelelser om Herlovianere, der ikke ere dimitterede fra Herlufsholm*; de omfatter Tidsrummet fra 1849 til 1900.

I December 1909 stiftedes paa Initiativ af nogle af Skolens ældste Disciple et paa militær Vis organiseret *Korps*, der straks vandt stor Tilslutning i alle Klasser. Korpsen har i Vintermaanederne arbejdet paa ved Marchture og ordnede Øvelser at vække og styrke Sansen for Friluftsliv ogsaa under ublide Vejrforhold og paa at fremme godt og sundt Kammeratskab mellem store og smaa. Ledelsen er helt i Disciplenes Hænder, og Deltagelsen ganske frivillig; Korpsens fremtidige Trivsel beror derfor udelukkende paa Disciplene selv.

Stipendierne.

I Skoleaaret 1909—10 har Fripladserne og Skolens andre Stipendier været uddelt saaledes:

Stiftelsens Fripladser (fuldstændig Fritagelse for Kontingent): *P. Opstrup, V. Ewald, K. Ewald, E. Traustedt, A. Elgaard, F. D. Hansen, A. Knuhtsen, O. Lütken, G. Spøhr og S. Koefoed.*

De Resenske Fripladser: *T. S. Nielsen og E. Dreyer.*

Den Rønnekampske Friplads: *H. Jepsen.*

Den Oxholmske Friplads: *Holger Jespersen.*

Stiftelsens halve Fripladser: *S. Jespersen, J. Maës, K. Zahle, K. Jespersen, E. Wium, T. Keiser-Nielsen, A. Lindegaard, Chr. Hvidt, O. Hammerich, A. Schaumburg-Müller, A. Kornerup, S. Clausen, O. Bærentsen, K. Larsen, H. Wium, H. Arffmann, H. C. Dorph, P. Selmer, M. Wied, F. Tvedegaard, T. Caroc, J. Borre og E. Bruun.*

Den Rønnekampske halve Friplads: *P. Jensen.*

Stiftelsens to Universitetsstipendier: stud. mag. *E. Forchhammer* og stud. jur. *K. Dahl.*

De Meyerske Eksamenspræmier: *T. S. Nielsen* og *F. Tvedegaard.*

Bogpræmier efter Aarsprøven tildeltes *E. Blechingberg* og *H. Lind.*

Det grevelig Moltkeske Skolestipendium for kgl. Embedsmænds Sønner (4 Portioner paa 51 Kr.

halvaarlig): *T. Keiser-Nielsen, O. Lütken, J. Forchhammer* og *O. Bærentsen*.

Det grevelig Moltkeske Universitetsstipendium. Af Legatets Renter for December Termin 1909 og Juni Termin 1910 er tildelt stud. mag. *H. J. Helms* en større Portion (102 Kr. halvaarlig). Det resterende Beløb (204 Kr.) henlægges til Rejsestipendiets Fond.

Det Oxholmske Universitetsstipendium er tildelt stud. theol. *S. Ewaldsen* og stud. theol. *T. Knuhtsen*, hver med 100 Kr. halvaarlig.

Overlærer *Albert Leths Legat* (bortgives af Herloviaenersamfundet): stud. med. *O. Beyer*.

P. E. Rosenørns Legat (Kr. 82,66 aarlig): *E. Traustedt*.

A. V. Brorsons Mindelegat (35 Kr. halvaarlig): *A. Schaumburg-Müller*.

H. B. Melchiors Mindelegat (35 Kr. halvaarlig): *H. C. Dorph*.

B. N. Kyndes Legater Nr. 2 og 4 (20 Kr.): *J. Borre* (for Skoleaaret 1908—09).

Provst *H. L. Lunds Legat* (100 Kr. halvaarlig): *P. Engell*.

Rejsestipendiets Fond, der dannes af ledige Portioner af det grevelig Moltkeske Universitetsstipendium, beløb sig den 1. Januar 1910 til Kr. 1006,59.

Det Rønnenkampske Boglegat er indtil videre tillagt Askov Højskole.

Ansøgninger om Fripladser maa indgives til Stiftelsens Forstander inden 1. August. Da Fripladser kun tilstaas for et Aar ad Gangen, maa der hvert Aar indgives ny Ansøgning.

De videnskabelige Samlinger.

Skolebiblioteket

er siden Maj Maaned f. A. blevet forøget med følgende Bøger, der er ordnet efter det System, der følges i „Katalog over Herlufsholms Skoles Bogsamling 1882“. De med † mærkede er tilsendt Skolen fra Ministeriet; * betegner Gaver fra private.

Encyklopædier.

Salmonsens store illustr. Konversationsleksikon. Supplement. 12.—19. H. Kbh. 1909—10. Fig.

Tidsskrifter af blandet Indhold.

Revue des deux mondes. 5. période. Paris 1909—10.

The Strand Magazine. London 1909—10. Fig. Tvl. Portr.

Deutsche Rundschau. Herausgeg. von *J. Rodenberg*. Berlin 1909—10.

Tilskueren. Redig. af *P. Levin*. Kbh. 1909—10. Fig.

Det ny Aarhundrede. Redig. af *P. Levin* og *P. Munch*. Kbh. 1909. Fig. Portr. (Slutning).

Gads danske Magasin. Dansk Tidsskrift. Redaktør: *Chr. Gulmann*. Kbh. 1909—10. Fig. Portr.

* *Maanedts-Magasinet*. Kbh. 1909—10. Fig. Portr.

Vor Fremtid. Tidsskrift for konservativt Nutidsarbejde. Redig. af *H. Jørgensen*. Kbh. 1909—10.

Frem. Redig. af *J. Schiøtt* og *H. Holst*. Kbh. 1909—10. Fig. Portr.

Nordisk tidsskrift för vetenskap, konst och industri. Utg. af Letterstedtska föreningen. Redig. af *O. Montelius*. Stockh. 1909—10. Fig.

Aviser.

- Berlingske polit. og Avertissementstidende. Redig. af *Chr. Blangstrup*. Kbh. 1909—10. Fol.
 Flensborg Avis. Udg. af *M. Jessen* f. *Fibiger*, Flensborg 1909—10. Fol.

Theologi.

- Kirke-Leksikon for Norden. Udg. af *J. O. Andersen*. 53.—54. H. Kbh. 1909—10.
 Teologisk Tidsskrift, redig. af *J. O. Andersen* og *F. E. Torm*. Ny Række. Kbh. 1909—10.
 Dansk Kirketidende, udg. af *J. P. Bang*. Kbh. 1909—10. 4.

-
- Bibelbog for Skole og Hjem. Uddrag af Bibelen i ny Oversætt. ved *Joh. Pedersen* og *E. Lehmann*. Kbh. 1909. Kort.
 Det gamle Testamente, oversat af *F. Buhl* o. fl. 16.—30. H. Kbh. 1909—10. (Slutning).
Galley, Udbyttet af de assyrisk-babyloniske Udgravninger for det gamle Testamente. Paa Dansk ved *A. S. Poulsen*. Kbh. 1909.
 Bibelhaandbog. Det nye Testamente. Udg. af *H. P. Hansen*. Kbh. 1909. Tvl.

- Pontoppidan, M.*, Bibelske Historier fortalte for Børn. Kbh. 1909.
Nielsen, F., Kirkehistorie. 2. Bd. 14. H. Efter Forf.'s Død fortsat af *V. Ammundsen*. Kbh. 1909.

-
- Dansk Missions-Blad. Redig. af *N. B. Hindhede*. Kbh. 1909—10. Fig. Portr.
 Nordisk Missions-Tidsskrift. Ny Række. Udg. af *V. Sørensen* og *F. Munck*. Aarhus 1909—10.
 Santalen. Udg. ved *H. Pauss*. Krist. 1909—10. Portr.
Schulze, A., Brødremenighedens Hedningemission i Billeder. Paa Dansk ved *H. Lawaetz*. Forord af *O. Ricard*. Christiansfeld 1909. 4.

-
- Martensen-Larsen, H.*, Tvivl og Tro. Oplevelser og Erfaringer. Kbh. 1909.
Robinson, J. A., Nogle Tanker om Inspiration. Overs. af *A. Bergh*. Kbh. 1909. [„Fri Forskning og positiv Kristendom“].
Irenæus, Til Bevis for den apostolske Forkyndelse. Overs. fra det Tyske ved *S. A. Becker*. Kbh. 1909.

Pontoppidan, M., Kirkelig Appel. Et Ord til mine Landsmænd og Medkristne. Kbh. 1910.

Ricard, O., Kristus og hans Mænd. Studier over religiøst Sjæleliv. Kbh. 1909.

Rørdam, T. Skat, Kirkelige Lejlighedstaler. Kbh. 1909. Forf. Portr.

Jurisprudents.

Samling af Love og Anordninger m. m. for Aaret 1908. Afdel. B. 1.—2. H. Kbh. U. A.

— -- for Aaret 1909. Afdel. A. 1.—8. H. Kbh. U. A.

† *Torp, C.*, Bidrag til Læren om Berigelsesforbrydelserne. Kbh. 1909. 4.

Pædagogik.

Vor Ungdom. Tidsskrift for Opdragelse og Undervisning. Udg. ved *N. Bang*. Kbh. 1909—10.

* De højere Almenskoler Lærerforening. Beretning om Mødet i Oktober 1909. Kbh. 1910.

Lehmann, E., Opdragelse til Arbejde. Kbh. 1910.

Skovgaard-Petersen, C., Ungdommens Bog. Kbh. 1909.

† Meddelelser ang. de højere Almenskoler i Danmark for Skoleaaret 1907—08. Udg. af *A. F. Asmussen*. Kbh. 1909. 4.

† Indbydelsesskrifter til de off. Eksaminer i danske Skoler. 1909. 40 Bd.

* Beretning om Herlovaner-Samfundets Virksomhed i Aar. 1909. Kbh. 1910.

† Meddelelser ang. Sorø Akademi for Aar. 1899—1908, udg. af *A. Barfod*. Kbh. 1909. 4.

Soransk Tidsskrift, udg. af Soransk Samfunds Bestyrelse. 4. Bd. 1.—2. H. Kbh. 1901—5.

* Askov Lærlinge. Aarsskrift for 1909. Kbh. 1909.

† Indbydelsesskrifter til de off. Eksaminer i svenske Skoler. 84 Bd. 4. samt 27 Bd. 8.

† Program for den polytekniske Lærestalt i København. Kbh. 1910. 4.

* *G. A. Hagemanns Kollegium*. Dets første Aar 1908—09. Kbh. 1909. 4. Fig.

Statsvidenskaberne.

- Nationaløkonomisk Tidsskrift. Redig. af *A. Jensen*. Kbh. 1909—10.
- Scharling, W.*, Samfunds-Økonomiens Theori. 2. Bd. Læren om Omsætningen. 1. Del. Handel, Værdi og Penge. Kbh. 1910.
- Ruskin, J.*, The crown of wild olive. Four lectures on industry and war. London 1908.
- —, Unto this last. Four essays on the first principles of political economy. London 1909.

Kunst.

- Tegninger til ældre nordisk Architektur. Udg. af *H. Storck*. 5. Samling. 3. Række. 1.—2. H. Kbh. 1909—10. Fol. Tvl.

Lægevidenskab.

- Meddelelser om Danmarks Antropologi, udg. af den antropolog. Komité. 1. Bd. 3. Afd. Kbh. 1909.

Dansk Sundhedstidende. Redig. af *C. Lorentzen* og *Frode Sadolin*. Kbh. 1909—10.

- * *Saugman, Chr.*, Meddelelser fra Vejlelfjord Sanatorium. IX. Kbh. 1909. Tvl.

De matematiske Videnskaber.

Nyt Tidsskrift for Matematik. Redig. af *C. Juel* og *V. Trier*. A. og B. Kbh. 1909—10.

— — Generalregister for 1859—1908. Kbh. 1909.

- * *Bonnesen, T.*, Matematik for det matem.-naturvidensk. Gymnasium. II—III. Kbh. 1909—10. 2 Bd. Tvl.

Physik.

Fysisk Tidsskrift. Redig. af *K. Meyer* f. *Bjerrum*. Kbh. 1909—10. Fig.

Hahn, H., Leitfaden für physikalische Schülerübungen. Berlin 1909. Fig.

Chemi.

Rasmussen, H., Kemien i Menneskets Tjeneste. 1.—11. H. Kbh. 1909—10. Fig. Portr.

Naturhistorie.

Hesse, R., Abstammungslehre und Darwinismus. 3. Aufl. Lpz. 1908. Fig.

- Eyferth, B.*, Einfachste Lebensformen des Tier- und Pflanzenreiches. 4., verbess. und erweít. Aufl. von *W. Schoenichen*. Mit über 700 Abbild. von *A. Kalberlah*. Braunschweig 1909. Fig. Tvl. Portr.
- Goldschmidt, R.*, Die Tierwelt des Mikroskops (die Urtiere). Lpz. 1907. Fig.
- Reukauf, E.*, Die Pflanzenwelt des Mikroskops. Lpz. 1907. Fig.
- Zacharias, O.*, Das Süßwasser-Plankton. Lpz. 1907.

-
- Leunis, J.*, Synopsis der Thierkunde. 3., gänzlich umgearb. Aufl. von *H. Ludwig*. Hannover 1883—86. 2 Bd. Fig.
- Danmarks Fauna. 6. *E. Petersen*, Ørentviste, Kakerlakker og Græshopper. Fig. 7. *A. Klöcker*, Sommerfugle. II. Nat-sommerfugle. 1. Del. Fig. Tvl. Kbh. 1909. 2 Bd.
- Schiøtt, J.*, Zoologisk Have gennem 50 Aar. Festskrift. Kbh. 1909. Fig. Portr.
- Thompson Seton, E.*, Wild animals I have known. London 1910. Fig. Tvl.

-
- * *Christensen, C.*, Botanik for Realklassen. Kbh. 1909. Fig.
- Schimper, A. F. W.*, Pflanzen-Geographie auf physiolog. Grundlage. 2. Aufl. Jena 1908. Fig. Tvl.
- Warming, E.*, Dansk Plantevækst. 2. Klitterne. 2. Halvbind. Kbh. 1909. Fig.
- Mentz, A.*, Naturfredning særlig i Danmark. Udg. af Udvalget for Naturfredning Kbh. 1909. Fig.
- Hegi, G.*, Illustrierte Flora von Mittel-Europa. 19.—23. Lief. München 1909—10. Fig. Tvl.

-
- † Danmarks geologiske Undersøgelse. 2. Række. Nr. 17, 1—2 og Nr. 19, 1—2. Kbh. 1908. 4 Bd. Fig. Tvl.

Havedyrkning.

- Lehmann, A.*, Unsere Gartenzierpflanzen. Zwickau Sa. U. A. Tvl.

Krigsvæsen.

- Men Danmark skal staa —. Kbh. U. A. [1909].

Geographi og Rejser.

- Geografisk Tidsskrift. Redig. af *O. Olufsen*. Kbh. 1909—10. 4. Fig. Kort.

Petermanns Mitteilungen. Unter Mitwirkung von *A. Supan* herausgeg. von *P. Langhans.* Gotha 1909—10. 4. Kort. — —, Ergänzungsheft Nr. 164—165. Gotha 1909—10. 4. Kort.
Feddersen, A., Havet, dets Opdagelse og Erobring. Kbh. 1903. Fig. Tvl.

Jørgensen, J., Lourdes. Kbh. 1910. Fig. Portr.
Hedin, S., Transhimalaya. Stockh. 1909. 2 Bd. Fig. Tvl. Kort. Portr.
Achton-Friis, Danmark-Ekspeditionen til Grønlands Nordøstkyst. 3.—22. H. Kbh. 1909. Fig. Tvl. Portr. (Slutning).
Manniche, A. L. W., Midnatssol og Mørketid. Stemninger og Hændelser paa „Danmark-Ekspeditionen“. Aarhus 1909. Fig.

Historie.

Koch, C., Fuglen Fønix. Et Sindbilledes Historie. Kbh. 1909.

Verdenskulturen. Redig. af *A. Friis.* 96.—122. H. Kbh. 1909—10. Fig. Tvl. Portr.
Rosenberg, P. A., Kristenaanden. Kbh. 1909.

Folkenes Historie. Redig. af *J. Ottosen* og *N. Møller.* 158.—178. H. Kbh. 1909—10. Fig. Tvl. Portr.
 Monographien zur Weltgeschichte, herausgeg. von *E. Heyck.* 29. Luther von *E. Heyck.* Bielefeld u. Lpz. 1909. Fig. Tvl. Portr.
Erslev, Kr., Det sextende Aarhundrede. Kbh. 1910.

Bratli, C., Filip II af Spanien, hans Liv og Personlighed. Kbh. 1909. Tvl. Portr.

Raabe, J., Napoleon. Krist. 1909.
Schmidt, K., Napoleon paa Elba. Kbh. 1909. Fig. Tvl.
Ollivier, É., L'empire libéral. XIII—XIV. 1908—9. 2 Bd.

Koren, Ch., De to Dronninger. Krist. 1909.
Sutherland Orr, Life and letters of Robert Browning. London 1891. R. Br.'s Portr.

Vidukinds Sachserkrønike, overs. af *J. P. Jacobsen*. Udg. af Selsk. t. hist. Kildeskrifters Oversætt. 1.—2. H. Kbh. 1909—10.

Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie. 2. Række. Kbh. 1909—10. Fig.

Danske Magasin. 6. Række. 1. Bd. 1. H. Kbh. 1909. 4. Historisk Tidsskrift. 8. Række. Redig. af *J. A. Fridericia*. Kbh. 1909—10.

Samlinger til jydsk Historie og Topografi. 3. Række. Redig. af *V. Christensen*. Kbh. 1909—10.

Fra Arkiv og Museum. Tidsskrift for Østifternes Historie og Topografi. Kbh. 1909—10. Fig.

Danmarks Folkeminder. Nr. 2, 2. Livet i Klokkergaarden ved *F. L. Grundtvig*. Udg. af *J. Olrik*. Nr. 3. Loke i nyere Folkeoverlevering af *A. Olrik*. Nr. 4. Fra dansk Folke-mindesamling. II. Meddelelser og Optegnelser ved *Hj. Thuren*. Nr. 5. Bjærgtagen. Studie over en Gruppe Træk fra nordisk Alfetro af *H. F. Feilberg*, Kbh. 1909—10.

Hedebogen. Korte, populære Bidrag om Heden i Fortid, Nutid og Fremtid. Aarhus 1909. Fig. Tvl.

La Cour, J. C. B., Danske Gaarde. Illustr. statistisk-histor. Haandbog for det danske Landbrug. 92. —103. H. Aarhus 1909—10. Fig. (Slutning).

Krak, O., Kjøbenhavns Vejviser. 141. Aarg. Kbh. 1909. 4.

Storck, H., St. Bendts Kirke i Ringsted før og efter Istandsættelsen. En kortfattet Vejledning. Kbh. 1909. Fig.

† Roskilde Domkirke. Opmaalt under Ledelse af *H. Storck* med forklar. Tekst af *J. Kornerup*. Kbh. 1909. Fol. Tvl.

Viborg Domkirke. *J. Skovgaards* Billeder. Domkirkens Historie. Udg. under Ledelse af Kunstforeningen i Kjøbenhavn. Kbh. 1909. Fol. Fig. Tvl.

Lütken, V., Bidrag til Langelands Historie. 1.—6. H. Rudkjøbing 1909. Fig. Portr.

† Danmarks Statistik. Statistisk Tabelværk. Litr. C. Nr. 3; Litr. D. Nr. 22—23. Kbh. 1908—9. 3 Bd. 4.

† — — Statistiske Meddelelser. 4. Række. 28.—31. Bd. Kbh. 1908—9. 4 Bd.

† — — Statistisk Aarbog. 13. Aarg. Kbh. 1908.

Aktstykker og Oplysninger til Statskollegiets Historie 1660—1676. Udg. ved *J. Lindbæk*. 2. Bd. 2. H. Kbh. 1910. (Slutning).

† Kronens Skøder, fra Reformationen til Nutiden. I Uddrag udg. af Rigsarkivet. 2. Bd. 1648—1688. Ved *F. J. West*. Kbh. 1908.

- Danske Vider og Vedtægter eller gamle Landsbylove og By-skraaer, udg. af *P. Bjerger* og *Th. J. Søegaard*. 2. Bd. 2. H. Kbh. 1909.
- Kgl. dansk Hof- og Statskalender for Aaret 1910. Udg. af *S. Hennings*. Redig. af *A. Ravn* og *P. Hennings*. Kbh. 1910.
- Begtrup, H.*, Det danske Folks Historie i det 19. Aarh. 1.—11. H. Kbh. 1909—10.
- Jørgensen, E.*, og *J. Skovgaard*, Danske Dronninger. 1.—7. H. Kbh. 1909—10. Fig. Portr.
- ‡ Kancelliets Brevbøger vedrørende Danmarks indre Forhold, i Uddrag udg. ved *L. Laursen* af Rigsarkivet. 1588—1592. Kbh. 1908.
- Holm, E.*, Danmark-Norges Historie under Kristian VII. 3. Bd. 2. Del. 2. H. Kbh. 1909.
- Hoeck, J.*, Marie, Prinsesse af Danmark. Kbh. 1910. Portr.
- Kirkehistoriske Samlinger. 5. Række. Udg. ved *H. F. Rørdam*. Kbh. 1909—10.
- Atlanten. Medlemsblad for Foreningen „De danske Atlanterhavsøer“. Redig. af *I. Windfeld*. Nr. 65—76. Kbh. 1909—10. Fig.
- ‡ Meddelelser om Grønland, udg. af Commissionen for Ledelsen af de geolog. og geograph. Undersøg. i Grønland. 28. H. 2. Afdel.; 29. H. 2. Afdel.; 34. H.; 42. Bd. Nr. 1; 44. Bd. Kbh. 1909—10. Fig. Tvl.
- Sønderjydske Aarbøger. 1909. Udg. af *H. P. Hanssen-Nørremølle*, *P. Skau* og *N. Andersen*. Aabenraa.
- Rossen, R. P.*, Sønderjyllands Historie i Omrids. Aarhus 1909.
- Lauridsen, P.*, Da Sønderjylland vaagnede. Skildringer og Breve. 1. Bd. Kbh. 1909.
- Jensen, N. A.*, Godt Mod. Sønderjydske Studie fra svundne Dage. Kbh. 1910. Fig. Portr.
- Mackeprang, M.*, Nordslesvig 1864—1909. Kbh. 1910. Portr.
- Skau, Bukshave, P.*, Minder fra mit Liv og min Tid. Aarhus 1909. Forf. Portr.
- Tiedje, J.*, Die Zustände in Nord-Schleswig. Marburg a. L. 1909.
- Nordslesvig. En Forhandling i Ugebladet Die christliche Welt mellem *V. Ammundsen*, *M. Rade* og *J. Tiedje*. Overs. af *V. Ammundsen*. Kbh. 1909.

Schütte, C., Altyske Annexionslærdomme om dansk Land og Folk. Kbh. 1909.

Personalhistor. Tidsskrift. 5. Række. Redig. af *G. L. Grove*. Kbh. 1909.

Memoirer og Breve, udg. af *J. Clausen* og *P. F. Rist*. XI. Af en gammel Hofmands Mindeblade. XII. En københavnsk Grosserers Ungdoms-Erindringer. 1787—1816. Kbh. 1909—10. 2 Bd. Tvl. Portr.

Lauritsen, P., Danske Mænd. Skrifter for Ungdommen. VI. Frederik Barfod. Kbh. 1909. Portr.

Danmarks Adels Aarbog. Redig. af *H. R. Hiort-Lorenzen* og *A. Thiset*. 27. Aarg. Kbh. 1910. Fig. Tvl. Portr.

Storck, H., Dansk Vaabenbog. Afbildninger til *A. Thiset* og *P. L. Wittrups* nyt dansk Adelsleksikon. 6. H. Kbh. 1909. Tvl.

Dansk Portrætgalleri. 5. Bd. Danmarks Kirker. Redig. af *Joh. Madsen*. Kbh. 1909. 4. Fig. Portr.

* *Hennings, S.*, Meddelelser om Dimitterede fra Herlufsholm. 3. Bd. 3. H. 1867—1886. Kbh. 1909.

Olrik, H., Absalon. II. Kbh. 1909. Fig. (Slutning).

Andræ, P., Carl Georg Andræ. En biografisk Fremstilling. 2. Bd. Kbh. 1909.

Bokkenheuser, F., Det var i Aaret...! Spredte Minder. Kbh. 1909. Fig. Forf. Portr.

Bobé, L., Frederikke Brun født Münter og hendes Kreds hjemme og ude. Kbh. 1910. Fig. Tvl. Portr.

Dahlerup, H. B., Mit Livs Begivenheder. I. 1790—1814. II. 1815—1848. Udg. af *J. Dahlerup*. Kbh. 1908—9. 2Bd. Forf. Portr.

Engelsted, S., Gammelt og Nyt om Krig og Cholera, Tuberkulosens Bekæmpelse, Sundhedskollegiets Ødelæggelse. Kbh. 1910. Tvl.

Rønning, F., N. F. S. Grundtvig. 2. Bd. 2. Del. Kbh. 1909. Fig.

* *Nielsen, L. C.*, Frederik V. Hegel. Et Mindeskrift. Kbh. 1909. 2 Bd. Fig. Portr.

Henrichsen, E., Viggo Hørup. Kbh. [1910]. Portr. [Mennesker. III].

Lund, H., Erindringer fra Hjemmet. Kbh. 1909.

Klein, V., og *P. A. Rosenberg*, Mindeskrift over Rasmus Nielsen. Kbh. 1909. Portr.

Bøgh, N., Julie Sødning, født Rosenkilde. Efterladte Optegnelser. Kbh. 1910. Portr.

Lauritsen, L., H. Chr. Ørsted. Et Blad af Fysikens og Kemiens Historie med et Udvalg af Ørsteds Arbejder. Kbh. 1909. Portr.

- Historisk Tidsskrift. Udg. af den histor. Forening. 4. Række. Krist. 1909—10.
- Norges Historie af *A. Bugge, E. Hertzberg, O. A. Johnsen, Y. Nielsen, J. E. Sars* og *A. Taranger*. 16.—34. H. Krist. 1909—10. Fig. Tvl. Portr.
- † Statholderskabets Extraktprotokol af Supplicationer og Resolutioner 1662—1669. Udg. af det norske Rigsarkiv. 1. Bd. 1662—64. 2. H. Christ. 1910.
- Bang, A. Chr.*, Erindringer. Krist. 1909. Forf. Portr.
- Bing, J.*, Henrik Ibsen. Kbh. 1909. Portr. [Mennesker. II.].
- Jansen, J. J.*, Oplevet og Tænkt. Krist. 1909. Forf. Portr.
- Manthey, A. C.*, Dagbøger for Aar. 1856—1874. Udg. af den norske hist. Forening. 2. Bd. 1. H. Krist. 1910.

-
- Historisk tidskrift. Utg. af svenska histor. föreningen genom *T. Höjer*. Stockh. 1909—10.
- Sveriges historia intill tjugonde seklet. Utg. af *E. Hildebrand*. 5. bd. Stockh. 1910. Fig. Tvl. Portr. (Slutning).

Sprogvidenskab.

- † *Møller, H.*, Indoeuropæisk—semitisk sammenlignende Glosarium. Kbh. 1909. 4.
-
- Paul, H.*, Grundriss der germanischen Philologie. 2. verbess. Aufl. 2. Bd. 1. Abteil. 6. Lief. Strassb. 1909. (Slutn.).
- Grimm, J. u. W.*, Deutsches Wörterbuch. 4. Bd. 1. Abtheil. III. Theil, 10. Lief.; 13. Bd. 8. Lief. Lpz. 1909. 4.
- Viëtor, W.*, Deutsches Aussprachewörterbuch. 2.—3. H. Lpz. 1909.
-
- Jespersen, O.*, Større engelsk Grammatik. I. Lyd og Skrift. Kbh. 1909.
- Murray, J. A. H.*, A new English dictionary on historical principles. Vol. VII (prophesy—pyxis). Vol. VIII (romanity—sauce). Oxford 1909—10. 4.
- Schmidt, A.*, Shakespeare-Lexicon. 3. Aufl. von *G. Sarrazin*. Berlin 1902. 2 Bd.
- English familiar correspondence. Illustrated by numerous examples in type and facsimile. Extracted from the *Herding-Fearenside* English reader. Stockh. 1907. Fig. Kort.
-
- Arkiv för nordisk filologi, utg. genom *A. Koch*. Ny följd. Lund 1910.
- Danske Studier, udg. af *M. Kristensen* og *A. Olrik* for Univ.-Jubil.s danske Samfund. Kbh. 1909—10.
- Mikkelsen, Kr.*, Dansk Ordfølningsslære med sproghist. Tillæg. 1.—4. H. Kbh. 1909—10.

- * *Mortensen, K.*, Litteraturudvalg for Gymnasiet. II. Indtil Aar 1900. A. Litteraturprøver. Kbh. 1910. 2 Bd.
Bennicke, V., og *M. Kristensen*, Kort over de danske Folke­mål med Forklaringer. 8. H. Kbh. 1910. 4.
Feilberg, H. F., Bidrag til Ordbog over jyske Almuesmål. Udg. af Univ.-Jubil.s danske Samf. 34.—35. H. Kbh. 1909.
 * Svenske Læsestykker til Skolebrug, udg. med Forklar. ved *H. Axelsen-Drejer* o. fl. Kbh. 1909.

Den græske og latinske Literatur.

- Homeros*, overs. af *Chr. Wilster*. Ny Udg., gennemset og rettet ved *M. Cl. Gertz*. II. Odysseen. 2.—4. H. Kbh. 1909.
Herodotus, Historiae. Recognovit *C. Hude*. Oxonii s. a. 2 Bd.
Plutarch, Udvalgte Biografier, overs. af *K. Hude*. Udg. af Selsk. t. hist. Kildeskrifters Oversætt. 1.—2. H. Kbh. 1909—10.

De nyere Literaturer.

- Bjovulf*, overs. af *A. Hansen* og efter hans Død fuldført af *V. J. v. Holstein Rathlou*. Udg. ved *O. Hansen*. Kbh. 1910. Portr.
Mrs. Gaskell, Cranford. Illustrated by *Hugh Thomson*. London 1907. Fig. Tvl.
The Kipling reader. New and revised ed. London 1908.
Stevenson, R. L., Dr. Jekyll and Mr. Hyde. Med Anmærknin­gar av *W. Uhrström*. Stockh. 1908.

- Frenssen, G.*, Klaus Hinrich Baas. Roman. Berlin 1909.
Schillers udvalgte Værker, overs. af *Joh. Magnussen* med Indledninger af *P. Hansen*. Kbh. 1896. 8 D. i 5 Bd.

- Rímnasafn. Samling af de ældste islandske Rimer, udg. f. Samf. t. Udg. af gl. nord. Litteratur ved *F. Jónsson*. 4. H. Kbh. 1909.
 Rémundar Saga Keisarasonar, utg. för Samf. t. Udg. af gl. nord. Litteratur af *S. G. Broberg*. 1. H. Kbh. 1909.
 Thidriks Saga af Bern, udg. f. Samf. t. Udg. af gl. nord. Litte­ratur ved *H. Bertelsen*. 4. H. Kbh. 1909.
Evensen, A. C., Savn til Föroyinga sögu i 16. öld. 2. h. Tórshavn 1909.
Regin í Lid [o: *R. Rasmussen*], Bábelstornit. Föroysk skaldsöga. Tórshavn 1909.

- Harpestræng*, Gamle danske Urtebøger, Stenbøger og Koge­bøger, udg. for Univ.-Jubil.s danske Samf. af *M. Kristensen*. 2. H. Kbh. 1909.

- De gamle danske Dyrerim, udg. med Indledn. og Anm. for Univ.-Jubil.s danske Samf. af *J. Brøndum-Nielsen*. 2. H. Kbh. 1909. (Slutning).
- Fortællende Digte fra Oplysningens Tidsalder, med Oplysninger udg. ved *A. Sørensen*. Kbh. 1909.
- Studenterhjemmets Julebog. 9. Aargang. Kbh. 1909.
- Brandes, G.*, Samlede Skrifter. 18. Bd. Fra mange Tider og Lande. Kbh. 1910.
- Drachmann, H.*, Vagabundus. Digte og Udkast. Kbh. 1910.
- Grundtvig, N. F. S.*, Udvalgte Skrifter ved *H. Begtrup*. 78.—89. H. Kbh. 1909. (Slutning).
- Holbergs* Komedier, udg. af *J. Martensen*. 13. Bd. Navnebog med Glossar. Kbh. 1909. (Slutning).
- Søren Kierkegaards* Papirer, udg. af *P. A. Heiberg* og *V. Kuhr*. 1. Bd. 1831—1837. Kbh. 1909.
- * *Koldby, S.*, Korsør—Nyborg. Sceneri fra Storebæltfærgen. Kbh. 1908.
- * — —, Hans eget Glas og andre stille Historier. Kbh. 1908.
- * — —, Guds Finger. Dramatisk Situation. Kbh. 1908.
- * — —, Ildprøven. Romantisk Lystspil. Kbh. 1909.
- * *Larssen, O.*, Auf Langfahrt. Übers. aus dem Dänischen von *A. Dietrich*. Lpz. 1909. Forf. Portr.
- Paludan-Müller, F.*, Poetiske Skrifter i Udvalg ved *Carl S. Petersen*. 8.—25. H. Kbh. 1909. (Slutning).
- [*Reedtz-Thott, Elisabeth*], Digte af *E—h*. Kbh. [1909].

-
- Bjørnson, B.*, Når den ny Vin blomstrer —. Kbh. 1909.
- Ibsen, H.*, Efterladte Skrifter, udg. af *H. Koht* og *J. Elias*. Krist. 1909. 3 Bd.

-
- Sveriges National-Litteratur. 1500—1900. III. Frihetstidens poesi. IV. C. M. Bellman. Jakob Wallenberg. X. Svensk romantik. 2. XI. C. J. L. Almquist. XII. 1800—talets äldre prosadiktare. 1. XV. Viktor Rydberg. Pontus Wikner. XVI. Svensk lyrik från tiden efter 1860. XIX. G. af Geijerstam. Tor Hedberg. E. Josephson. Stockh. 1908—10. 8 Bd.

-
- Tolstoj, L.*, Hvori bestaar min Tro? Studie. Paa Dansk ved *J. Gøtzsche*. Kbh. 1889.
- —, Om Livets Betydning. Betragtninger. Overs. af *E. Hansen*. Kbh. 1889.
- —, Det første Skridt. Skildringer og Betragtninger. Overs. af *E. Hansen*. Kbh. 1893.
- —, Fædrelandskærlighed. Paa Dansk ved *A. Lütken*. Kbh. 1894.

- Tolstoj, L.*, Smaafortællinger. I—III. Overs. af *E. Hansen*. Kbh. 1889. 3 D. i 1 Bd.
 — —, Oplysningens Frugter. Komædie i 4 Akter. Overs. af *E. Hansen*. Kbh 1890.
 — —, Husbond og Arbejder. Overs. af *A. Lütken*. Kbh. 1895.
-

Et lykkeligt Hjem. Tidsbillede i Breve fra Norge ved *E. Bodenhoff*. Kbh. 1909.

Literær- og Literaturhistorie.

- Nordisk Tidsskrift for Filologi. 3 Række. Redig. af *K. Hude*. Kbh 19 9—1
 Studier for Sprog- og Oldtidsforskning, udg. af det philol.-histor.-Samfund Nr. 78 *Virgils Bucolica*. Overs. af *Peder Jensen Roskilde* Udg. af *V. J. v. Holstein-Rathlou* Nr. 79. Tordenvåbenet i kultus og folketro af *C Blinkenberg*. Nr 80 Pindar som Digter og Menneske af *A. B. Drachmann*. Kbh. 1909—10.
-

- Olrik, A.*, Danmarks Heltedigtning. 2 Del. Starkad den gamle og den yngre Skjoldungrække. Kbh. 1910.
Paludan, J., Mellem Semestrene. Litteraturhist. og æsthet. Afhandlinger. Kbh. 1910.
Ipsen, A., Revision. Et Tilbageblik. Kbh. 1910.
-

- * Statsbiblioteket i Aarhus. Katalog over Læsesalens Udlaansbibliotek (danske, norske og svenske Bøger). 2. Norden. Aarhus 1909.
 * *Nyhuus, H.*, Katalog over historisk Literatur i det Deichmanske Bibliothek Krist 1904.
 * — — Holberg-Litteratur i det Deichmanske Bibliothek. Krist. 1906.

Discipelbiblioteket.

Følgende Bøger er tilkomne i Aarets Løb:

Emma Kraft: Luftskipperen og hans Søn; *A. Weis*: Møljerdrengen; *Emma Kraft*: Det gyldne Sværd; *W. Christmas*: Millionærdrengen; *Laura Kieler*: Familien paa Skovbohus; *E. Bodenhoff*: Et lykkeligt Hjem; *G. Hawley*: Gutter om Bord; *S. Fleuron*: En Vinter i Jægergaarden; *A. Stender*: Høg over

Høg; *J. P. Jensen*: En Helt fra 1807; Njals Saga, oversat paa Dansk af *N. M. Petersen*, revideret af *Dahlerup* og *Jonsson*; Egils Saga, do.

Boeck: Arvingen til Skjoldnæs. (Gave).

Farrar: St. Winifred's (Gave).

Illustreret Familie-Journal 1909. Illustreret Tidende 1909. Krig og Fred 1909. Kringsjaa 1909. Folkeoplysnings-selskabets Skrifter 1909.

Den fysiske Samling.

Til den fysiske Samling er der i Aarets Løb anskaffet følgende:

En Kondensator, som kan indstilles til forskellige Kapaciteter.

En Buelampe, til at regulere med Haanden.

• Et Spejlgalvanometer.

4 transportable Akkumulatorer.

En Karborundum Slibesten.

En Del Glasrør, Messingtraad af forskellige Tykkelser, Fodstaa! m. m.

Den naturhistoriske Samling

har modtaget følgende Gaver:

En Stolling (Overretssagfører Wium, Holstebro).

2 Væverfuglereder og et Skind af vild Paafugl fra Malacca (Ingeniør Dehlholm, København).

En langøret Flaggermus (Købm. Schrøder, Næstved).

En bredøret Flaggermus (Discipel V. Klitgaard).

En Dværgflaggermus (Discipel O. Nyeborg).

En Kongeørn (Grev Holstein-Holsteinborg).

Et Raalam (Skovfoged Christiansen, Herlufsholm).

En Spætmejsje (Discipel E. Heiberg).

2 Haaboller, gylpet af Ko (Discipel N. Spandet).

Muslingskaller, Korall, Sneglehuse, Æggekapsler af Snegl samt Planten Tillandsia, altsammen fra Florida (Fru Wiig, Herlufsholm).

Frugter fra Sydevropa (Discipel E. Holstein).
 2 Salanganreder fra Borneo (cand. theol. Kolbye, København).
 Horn af Banteng og Takker af Aristoteleshjort fra Ostindien
 (Læge Jespersen, Skovshoved).
 Blad af Kandebærer (Botanisk Have, København).
 Regnløjer og Elritser (Discipel O. Rathsack).
 Ribbegopler fra Lillebælt (Discipel E. Voss).
 En Harelever med Tinter (Overlærer Hansen).
 Basalt og Tuf fra Færøerne (Discipel Sv. Bærentsen).
 Hr. Mineejer J. Schneider, Arizona, har ogsaa i Aar sendt en
 smuk Samling Mineralier fra Minerne i Arizona.
 Mindre Gaver fra Disciplene E. Voss, V. Klitgaard, Sv. Jesper-
 sen, Holger Jespersen, E. Holstein, E. Heiberg, J. Lind.

Tegninger til Hjælp ved Undervisningen er udførte af
 Disciplene O. Lütken, E. Bruun og Holger Lind.

I Skoleaaret 1909—10 er anskaffet:

Glas, Reagenser m. m. til Fysiologiundervisningen.
 Udstoppede Dyr: Rødhaj, Tunge, Rødtunge, Stenbider, Skrub-
 tudse, Alligator, Tudsefisk, Odder.
 Lunger af Skildpadde og Alligator.
 Blaamusling og Vinbjergsnegl.
 Svælgben af Karpe og Skalle.
 Kranium af Flamingo.
 Hvirvelsøjle af Kvælerslange.
 Kranium af Maar (Skovr. Wind).
 Kat og Maar til Dissektion.

Den botaniske Have har i Aarets Løb modtaget
 Gaver fra Universitetets botaniske Have, København,
 Gartner Holme, Næstved, Godsejer le Maire, Fru Fride-
 richsen, Høvængegaard pr. Nysted, Discipel Sv. H. Han-
 sen, Fru Traustedt, København.

Skoler, som maatte ønske at modtage Planter, kan
 henvende sig om Efteraaret til Adjunkt Ferdinand.

Den geografiske Samling.

Discipel O. Lütken har med stor Flid og Omhu udført et Vægtkort over Jordens Plantebælter og Havstrømme.

Som Gave er modtaget geografiske Billeder (Discipel Sv. Jespersen).

Der er anskaffet:

76 Lysbilleder.

Generalstabens Maalebordsblade: Køge, Herfølge.

En Iltbeholder med Reduktionsventil.

Meteorologisk Instituts Aftenvejrberetning.

Eksaminer i Sommeren 1910.

Studentereksamen og Mellemskoleeksamen.

Den *skriftlige* Del falder ifølge Ministeriets Bestemmelse i Dagene den 13.—16. Juni.

Den *mundtlige* Del afholdes efter nedenstaaende Skema.

Fredag den 17. Juni.

- Kl. 8. VII ks + mn. Fransk (Mø. Bg.).
2. IV Engelsk (R.-N. Mi.).

Lørdag den 18. Juni.

- Kl. 8. VII ks + ns. Dansk (R.-N. Mi.).

Mandag den 20. Juni.

- Kl. 8. VII mn. Naturlære (P. Agertoft).
2. VII ns. Fransk (Mø. Bg.).

Tirsdag den 21. Juni.

- Kl. 8. IV Regning og Matematik (S. Hm.).

Onsdag den 22. Juni.

- Kl. 8. VII Historie (G. Garde).
IV Naturlære (Hm. P.).

Torsdag den 23. Juni.

- Kl. 3. VII mn. Dansk (R.-N. Mi.).

Fredag den 24. Juni.

- Kl. 8. VII ks. Latin (R.-N. Hammer).
10. IV Latin (Bg. Hammer).

Lørdag den 25. Juni.

- Kl. 3. VII ns + mn. Oldtidskundskab (G. Hs.).

Mandag den 27. Juni.

- Kl. 8. VII ks. Græsk (Hs. Hammer).
VII ns. Naturlære (Hm. P.).
IV Naturhistorie (F. Ha.).

Tirsdag den 28. Juni.

- Kl. 8. VII mn. Matematik (P. Christiansen).
2. VII ks + ns. Matematik (S. Christiansen).

Onsdag den 29. Juni.

- Kl. 8. VII ns. Engelsk (Ba. Asmund).
IV Geografi (Th. F.).
3. VII mn. Engelsk (Ba. Asmund).

Torsdag den 30. Juni.

- Kl. 8. VII ns. Latin (Hs. Bg.).
IV Tysk (G. Mø.).
3. VII ks. Naturlære (Hm. P.).

Freitag den 1. Juli.

- Kl. 8. VII ks. Engelsk (Ba. Mi.).
 VII ns. Tysk (Mø. O. Thomsen).
 VII mn. Naturhistorie og Geografi (F. Ha.).
 IV Dansk (Mi. G.).

Mandag den 4. Juli.

- Kl. 2. IV Historie (G. Th.).

Aarsprøven for I, II, III, V og VI Klasse.

Saavel den skriftlige som den mundtlige Del falder i Dagene fra den 22. Juni til den 4. Juli. Det nærmere vil senere blive meddelt.

Tirsdag den 5. Juli meddeles Udfaldet af Eksamen, hvorefter Sommerferien tager sin Begyndelse.

Onsdag den 6. Juli Kl. 8 bliver Prøve for Aspiranter.

Sommerferien varer til Torsdag den 18. August, denne Dag iberegnet; dog maa de nyoptagne Disciple være paa Herlufsholm Kl. 12^{1/2} Middag. De ældre Disciple giver Møde inden Kl. 10 Aften.

Til at overvære de mundtlige Prøver indbydes Disciplenes Forældre samt enhver, der har Interesse for Skolen og dens Gerning.

O. F. Bache.